

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא אביבית נחמיאס

תובע פלוני ע"י ב"כ עוה"ד מאיה אבוגני

נגד

נתבעת פלונית ע"י ב"כ עוה"ד אבירם שלנגר

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

לפני שתי תובענות שהגיש אבי הקטינים, כנגד אימם.

האחת – תובענה נזיקית לפיצוי בסך של 200,000 ₪ בשל ניכור הורי מצידה של הנתבעת, והשניה – תובענה לביטול דמי המזונות או הפחתתם, כל זאת בהסתמך על מסכת ארוכה של התדיינות משפטית בעניינם של הקטינים, אשר נוהלה בבית הדין הרבני, אשר קבע כי קיים ניכור הורי חמור ומתמשך.

רקע עובדתי וסקירת ההליכים המשפטיים בין הצדדים:

1. הצדדים הכירו בשנת 2006, ולאחר תקופת היכרות קצרה נישאו. מנישואין אלה נולדו שני ילדים: מי' יליד 08/08 כיום בן 17.11 שנים ושי' ילידת 05/10, כיום בת 16 שנים.

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 עוד מתחילת הנישואין מערכת היחסים בין הצדדים ידעה קשיים לא מעטים, בעיקר על רקע
- 2 היעדרויות התובע במסגרת שירותו הצבאי, קשיים שהועצמו עם הולדת הקטינים.
- 3 התובע עזב את הבית, וביום 30.1.11 הגיש תביעת גירושין כרוכה לבית הדין הרבני
- 4 האזורי, במסגרתה נכרכו גם ענייני החזקת ילדים ורכוש.
- 5 הצדדים התגרשו בחודש פברואר 2014.
- 6 החל משנת 2011 ובמשך שנים ארוכות, ניהלו הצדדים הליכים שונים בערכאות השונות:
- 7 בבית המשפט לענייני משפחה התבררה תביעת המזונות שהגישה האם ביום 23.4.12 (תלה"מ
- 8 34180-10-12). כן הגישה האם לבית משפט זה בקשות לצווי הגנה במסגרתן טענה כי האב מנסה
- 9 ליצור קשר עם הקטינים בניגוד להחלטת בד"ר ומחוץ למרכז הקשר.
7. בליבת הסכסוך בין ההורים, עמדה סוגיית הסדר ההורות וזמני השהות שנדונה בבית הדין
- 10 הרבני האזורי ובבית הדין הרבני הגדול לערעורים, תוך מעורבות המשטרה ומעורבות
- 11 אינטנסיבית של לשכת הרווחה, על רקע התנגדות הנתבעת למפגשים בלתי מפקחים בין
- 12 הקטינים לאביהם, בטענה לחוסר אחריות ומסוכנות מצידו.
8. במסגרת ההליכים האמורים, היו מעורבים מספר רב של גורמי מקצוע, הן לבחינת תפקודו
- 14 ההורי של האב ומסוכנותו והן לשם בחינת טובת הילדים ומי המלצות טיפוליות.
- 15 מהחומר שהוגש לתיק עולה כי למרבה הצער, הליכים אלה לא הניבו תוצאות אופרטיביות,
- 16 הקרע בין האב לילדים הלך והעמיק לכדי סרבנות קשר מצידה של הבת, ובסופו של דבר קבע
- 17 בד"ר כי קיים ניכור הורי מתמיד על ידי האם כנגד האב וכנגד משפחתו המורחבת
- 18
- 19
- 20 (החלטת בד"ר מיום 13.11.18).
10. למען שלימות התמונה יצויין כי באותה החלטה נקבע כי האם עושה ועשתה כל שביכולתה כדי
- 21 למנוע קשר בריא של הילדים עם אביהם, הסיתה את הקטינים כנגד אביהם פגעה בזכות הילדים
- 22 לגדול יחד עם אבא ובזכות האב לגדל ולהעניק לילדיו בשלום ובשלווה, וכי עליה לשאת
- 23 באחריות על הנזקים שיצרה
- 24
- 25
11. על החלטה זו הגישה האם ערעור לביה"ד הרבני הגדול, במסגרתו התבקש ביה"ד האזורי לנמק
- 26 מדוע אינו אוכף ביצוע בדיקת המסוכנות.
12. ביה"ד האזורי הבהיר ביום 6.1.19 כי החלטתו התבססה על דו"ח לשכת הרווחה ואף ביה"ד
- 28 עצמו נוכח לדעת כי קיים ניכור הורי ברור של האם, הפוגע קשות בקשר של האב עם הקטינים
- 29 וכי יתכן שחששות האם ממסוכנות האב כביכול, הן חלק מפעולות הניכור ההורי של האם
- 30 להרחיק לחלוטין את הקטינים מהאב.
- 31

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

13. בהמשך להבהרה זו, דחה ביה"ד הרבני הגדול את הערעור בהחלטה מיום 5.11.19 וקבע כי נכון להיום אין סכנה מהאב, וחשיבות המפגשים מהותית הן לאב והן לילדים.
14. בסופו של יום, הסתיימו ההליכים בבד"ר בשנת 2019, ומאז הקשר בין הקטינים לאביהם מתבסס על הודעות וואטסאפ קצרות, ומפגשים קצרים אחת לחודש-חודשיים, בהתאם לרצונם של הקטינים.

15. ביום 3.5.24. הגיש התובע את שתי התביעות שבכותרת, תביעה לביטול או הפחתת דמי המזונות שנפסקו ולהשבה רטרואקטיבית של דמי המזונות ששולמו מיום 1.1.19 בסך של 168,000 ₪ וכן תביעה נזיקית לפיצוי בסך של 200,000 ₪ בעילה של ניכור הורי, בהתבסס על ההליכים שנוהלו בבד"ר.
16. בדיון מיום 16.9.24 הובהר בנוגע לתביעה הנזיקית כי בית המשפט לא דן בהליכים הנוגעים לקטינים אלא ניזון מהחלטות שניתנו בערכאת בד"ר והצדדים התבקשו לצרף כמקשה אחת את כלל ההחלטות שנתנו בבד"ר האזורי ובבית הדין הרבני הגדול.
17. בדיון ההוכחות נחקרו הצדדים וכן נחקרה אחותו של התובע.
18. לאחר הדיון צורפו לתיק מסמכים מההליכים שנוהלו בבד"ר, הצדדים הגישו סיכומיהם, וכעת בשלה העת להכריע בתובענות.

התביעה הנזיקית – פיצוי בגין ניכור הורי מצידה של האם:

תמצית טענות הצדדים:

19. לטענת התובע, קיים ניכור הורי חמור מתמשך וארוך שנים מצידה של האם, שהחל בשנת 2011, ואשר רוקן מתוכן את אבהותו ופגע קשות בזהותו כאב. לטענתו, אף לאחר סיום ההליכים המשפטיים בבד"ר בשנת 2019, למרות ניסיונותיו במהלך השנים להעמיק את הקשר עם הקטינים, הוא נותר מצומצם וטכני, במיוחד עם הקטינה, דבר המסב לו צער ועוגמת נפש יומיומית

בתביעתו, ביקש האב להסתמך על החלטות שניתנו בהליכים שנוהלו בבית הדין הרבני האזורי והגדול, בהן נקבע קיומו של ניכור הורי מתמיד מצד האם. לטענתו, האם ניסתה לערער על קביעות אלה, אולם הערעורים בעניין זה נדחו, והחלטות אלו לא בוטלו ואישרו את קיומו של הניכור ההורי.
20. האב הוסיף וטען כי האם ניהלה מאבק עיקש להשיג אסמכתא למסוכנותו, למרות שהרווחה הביעה דאגה מהתפתחות הקשר בין האב לקטינים, וכי חששותיה היוו תירוץ להרחיק את הקטינים מחייו, כאשר הבעיה היתה נעוצה בחרדתיות יתר מצידה של האם

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

21. עוד טען כי נאלץ להיפגש עם ילדיו במרכז קשר במשך חמש שנים
המופרזות של האם

. אשר הערימה
קשיים באופן עקבי, סירבה למפגשים תחת פיקוח משפחתי ופעלה לסכל את המפגשים, תוך
העברת מסרים שליליים ומודעים לקטינים על סכנה לכאורה מקיום מפגש עמו. וכן טען כי
בניגוד להמלצות גורמי המקצוע לא עודדה קשר בינו לבין הקטינים
22. בנסיבות אלה, עתר האב לפיצוי נזיקי בגין הנזקים שנגרמו לו מכוח עוולות נזיקיות ובכללן
עוולת הרשלנות והפרת חובה חקוקה הקבועה בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות.
23. הנתבעת טענה כי דין התביעות להידחות על הסף, מחמת העדר עילה, מאחר שלטענתה בית הדין
הרבני הגדול קבע במפורש כי לא קיים ניכור הורי

וכן מאחר שקיים קשר בין
האב לקטינים. עוד טענה להתיישנות, שיהוי ומעשה בית דין, מהטעם שטענת הניכור ההורי,
נבחנה ונדחתה בעבר בבית הדין הרבני, והתביעה הנוכחית מהווה שימוש לרעה בהליכי משפט.
24. לגופו של עניין, הכחישה מכל וכל את טענות האב לניכור הורי, וטענה כי הקשר המצומצם בין
האב לילדיו נובע ממעשי האב. לטענתה, האב התנער מאחריותו ההורית, סירב לעבור בדיקת
מסוכנות בניגוד להחלטות בתי הדין, לא שיתף פעולה עם המלצות גורמי הרווחה והתנהל באופן
בלתי יציב בקשר עם ילדיו, ונהג להיעלם מחייהם מעת לעת. עוד טענה כי האב משתמש בילדיו
ככלי להשגת רווחים כלכליים ולסחיטת ויתור על מזונותיהם, וכי טענות הניכור ההורי
משמשות כמסווה למניעים כספיים.

25. הנתבעת הוסיפה וטענה כי נשקפה מסוכנות מצידו של האב, כפי שעלה מהערכות מסוכנות
ומהאבחון הפסיכודיאגנוסטי. כן טענה כי האב הפר באופן שיטתי החלטות בית הדין, מה
שהוביל לתלונות במשטרה ולפתיחת הליך פלילי. האם הדגישה את שיתוף הפעולה המלא שלה
עם גורמי הרווחה ובתי הדין, ואת מאמציה העקביים לקידום הקשר בין האב לילדיו, כולל הגנה
על תדמיתו בפני הקטינים ופנייה להדרכה הורית.

תביעות נזיקיות במקרים של ניכור הורי – הדין החל:

26. בתי המשפט נדרשים לא אחת ליישום דיני הנזיקין במרחב המשפחתי. בעניין זה נפסק כי הגם
שדיני הנזיקין אינם נעצרים על מפתנו של התא המשפחתי, יש לעשות זאת במשנה זהירות, שכן
"התערבות גסה בהתנהלות המשפחתית, אף אם מטרתה ליתן סעד לצד נפגע, עלולה לגרום נזק

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 לבני המשפחה האחרים ובכך נמצא ביהמ"ש עושה מלאכתו חסרה". בעניין זה ר' דברי כב'
- 2 השופט צבי ויצמן בעמ"ש (מרכז) 56871-01-16 מ.ז.כ. נ' ע.ז.כ. (28.7.2017). באותו פס"ד נקבע כי
- 3 במקרה של הפרת זמני שהות, שנעשתה בזדון ותוך קיפוח טובת הקטין וזכויותיו של ההורה
- 4 האחר ובאין סעד חלופי לרפא את הנזק לנפגע, ניתן יהיה למצוא סעד מתוך דיני הנזיקין. **מצוין**
- 5 27. הפסיקה ראתה במקרים של הסתת הורה אחד כנגד האחר משום הפרת חובה חקוקה של
- 6 הוראות סעיפים 14 ו-15 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות התשכ"ב – 1962, הקובעים
- 7 כי שני ההורים הינם אפוטרופוסים טבעיים של ילדיהם הקטינים, כאשר לכל אחד מן ההורים
- 8 מעמד שווה ביחס לקטין, ולשניהם זכות שווה לקיים קשר עימו.
- 9 28. "הזכות לקשר בין הורה לילדו היא זכות טבעית בעלת מימד חוקתי. ברובד האחד, ניצבת זכות
- 10 כל ילד לגדול במשמורת הוריו, וברובד השני ניצבת זכות כל הורה לגדל את ילדו, בצד החובה
- 11 לדאוג לרווחתו. זכותם של הורים וילדים למימוש הקשר ביניהם, מתקיימת אף מקום
- 12 בו מכורח הנסיבות מתפרק התא המשפחתי. ראו: רע"א 3009/02 פלונית נ' פלוני, פ"ד נו(4) 872,
- 13 893 (2002). ודוק, בנסיבות בהן מתפרק התא המשפחתי, קמה לכל אחד מן ההורים אחריות
- 14 לקיום של קשר זה עם ההורה האחר, ואף חובה אקטיבית לקרב את הילדים להורה האחר. ר' כב'
- 15 השופט נמרוד פלקס בתלה"מ (משפחה ירושלים) [33291-05-19 האם נ' האב](#) (30.1.2023) וההפניות שם.
- 16
- 17 29. מכאן כי מניעת קשר בין הורה לבין ילדו, בהיעדר צידוק ממשי, אשר מובילה לניתוקן
- 18 ולהתנכרות מצדו להורה האחר, היא תופעה פסולה אשר זכתה לכינוי "תסמונת הניכור ההורי",
- 19 מונח אשר טבע לראשונה
- 20 הפסיכיאטר פרופ' ריצ'רד גרדנר. ככלל, ביטוי לתסמונת נמצא בסירוב של הילד לקיים קשר עם
- 21 אחד ההורים. מכאן השימוש במונח "סרבנות קשר" כדיבור נרדף לניכור הורי, אף שאין
- 22 הראשון אלא אחד המאפיינים של התסמונת. התסמונת מתגלה בעיקר בהתנכרות מצדו של
- 23 הילד כלפי ההורה שאיננו המשמורן (רע"א 3009/02 פלונית נ' פלוני נו(4) 872 (20.6.2002).
- 24 30. על ההבחנה בין "סרבנות קשר" לבין "ניכור הורי", ר' הדברים שנפסקו מפי כב' השופט נפתלי
- 25 שילה בעמ"ש (ת"א) [8965-10-20 פלונית נ' פלוני](#) (20.1.2021). בין היתר צוין כי "ניכור הורי
- 26 מתייחס לתופעה שבה סרבנות הקשר היא תוצר של התנהגות מסיתה של ההורה האחר, כאשר
- 27 היא אינה מושתתת על סיבה ממשית ומוצדקת. ניכור הורי בדרגתו החמורה, מביא לנתק
- 28 מוחלט בין הילד להורה המנוכר עד כדי מחיקת זהותו וקיומו של אותו הורה בתודעת הקטין,
- 29 באופן שהקטין למעשה מעוניין להתנתק ממנו באופן מוחלט"
- 30 31. כב' השופט אסף זגורי במאמרו "[מודל פרואקטיבי לזיהוי מוקדם של דינמיקת ניכור הורי](#)
- 31 [ולהתערבות שיפוטית מהירה בה בשילוב כלים פסיכולוגיים](#)", מאזני משפט י"ז תשפ"ו, מגדיר
- 32 ניכור הורי כדינמיקה פתולוגית של יחסים בין הורה לילד, אשר עלולה להוביל לכישלון קשר בין
- 33 הורים לילדים, כאשר מושג זה מקפל בתוכו רצף של דרגות חומרה של התנגדות מצד הילד

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 לקשר עם אחד ההורים. אשר למאפייני הניכור ההורי, באופן כללי ניתן לומר שכאשר בעבר
- 2 שררו יחסים טובים בין ההורה המנוכר לילדו, לא היתה התעללות מצדו של ההורה המנוכר,
- 3 ההורה המנוכר נוקט בהתנהגויות מנכרות והילד מפגין התנהגויות אופייניות לניכור - בכל אלה
- 4 יש כדי להצביע על כך שבמקרה הספציפי מדובר בכישלון קשר שהוא ניכור הורי.
- 5 32. בשורה רחבה של פסקי דין נקבע כי מניעת קשר בין הורה לילדיו כתוצאה מהסתתם נגדו היא
- 6 תופעה פסולה וחמורה המקימה עילת תביעה נזיקית בגין ניכור הורי, הבאה תחת עוולת
- 7 הרשלנות על פי סעיף 35 לפקודת הנזיקין או הפרת חובה חקוקה על פי סעיף 63 לפקודת
- 8 הנזיקין. כאשר ההכרעה האם הייתה הסתה שהביאה לסרבנות קשר ולניכור הורי והאם היא
- 9 עולה כדי עוולה נזיקית, תיעשה על פי נסיבותיו של כל מקרה ומקרה. כב' השופט נמרוד פלקס
- 10 סבר כי ניתן לראות בהסתת הורה את ילדו, באופן הפוגע בקשר שבין הילד לבין ההורה כלפיו
- 11 הופנתה ההסתה, אף משום הפרת חובת תום הלב של ההורה
- 12 המסית: הן חובתו לקיים בתום לב את הוראות פסק הדין הקובע את סדרי השהות, והן חובתו
- 13 מכללא, מכח "החוזה המשפחתי" (תלה"מ (משפחה ירושלים) 33291-05-19 הנ"ל).
- 14 33. במספר רב של פסי"ד נקבע כי סרבנות קשר מחמת הסתת הורה, מקימה עילת תביעה נזיקית,
- 15 החוסה תחת עוולת הרשלנות המעוגנת בסעיף 35 לפקודת הנזיקין. לטעמי אין צורך לבחון בכל
- 16 מקרה ומקרה קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטית שכן זו הלכה שאין מהרהרים
- 17 אחריה.
- 18 34. די בקביעה לפיה "הורה הפועל בכוונה לסכל קשר בין ההורה האחר לבין ילדיו, פוגע אנושות
- 19 בזכויות וטובת ההורה האחר והקטין, ומפר את חובת הזהירות ואף נוהג בחוסר תום לב
- 20 לעניין צפיית הנזק ייאמר, כי ברי שהורה הפועל כאמור, לא רק שיכול הוא
- 21 לצפות את הנזק, אלא סביר להניח שפועל הוא בזדון. מקום בו נמצא שהורה אחד מסית את
- 22 הילדים כנגד ההורה האחר, ופוגע בקשר שבין הילדים לבין ההורה האחר, ניתן לחייב את
- 23 ההורה המסית לפצות את ההורה האחר בגין נזקיו - בין הממוניים ובין הלא ממוניים" - כב'
- 24 השופט נמרוד פלקס בתלה"מ (משפחה ירושלים) 33291-05-19 הנ"ל. כן ר' הדברים שנפסקו
- 25 בתלה"מ (משפחה חיפה) 43670-04-21 פלוני נ' אלמוני (24.3.2024), ואין לי אלא להצטרף
- 26 לדברים שנפסקו.
- 27 35. אשר לעוולה של הפרת חובה חקוקה, נוכח הוראותיו הברורות של חוק הכשרות המשפטית
- 28 והאפוטרופסות, תשכ"ב - 1962 ובמיוחד הפרק השני לחוק, העוסק בהורים ובילדיהם
- 29 הקטינים, בהיות האפוטרופסים הטבעיים שלהם (סעיף 14), בחובה ולצידה הזכות, לדאוג
- 30 לצרכי ילדיהם הקטינים, ברשות להחזיק בקטינים (סעיף 15 לחוק), לנהוג כלפיהם במסירות
- 31 (סעיף 17) ולנהוג בשיתוף בין ההורים בכל עניין הנתון לאפוטרופסותם (סעיף 18 לחוק) - ברי כי
- 32 הפרת חובות אלה ע"י אחד ההורים באופן הפוגע בזכותו של ההורה האחר מכוח החוק מהווה
- 33 הפרה של חובה חקוקה.

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

36. אשר לשאלת הנזק - בבואנו ליישם את דיני הניזקין במרחב המשפחתי, קיים קושי להעריך את הנזק ולכמתו, לפיכך יש לעשות כן על רקע התכליות העומדות בבסיס דיני הניזקין ובכלל זה הרתעה ענישה, עשיית צדק ופיזור הנזק, ובראשן התכלית של פיצוי הניזוק והשבתו למצב בו היה עובר לעוולה הניזקית שבוצעה כלפיו (רע"א 1272/05 גז כרמי נ' דניאל סבג, סב(3) 396 (2007)).

37. כל שנתר הוא להידרש לנסיבות המקרה הקונקרטי, ולבחון האם במקרה זה הנתבעת במעשיה הפרה חובה המוטלת עליה, האם במעשיה גרמה לנזק, מהו הנזק שנגרם ומהי מידת האשם התורם של התובע.

כפי שיפורט להלן, סקירת השתלשלות ההליכים בבד"ר, ההחלטות השונות שהתקבלו כמו גם הדיווחים השונים, מעידים על ניכור הורי מובהק מצידה של האם, אשר פגעה בהתנהגותה פגיעה אנושה בטיבו של הקשר ההורי בין האב לקטינים ובאיכותו.

38. עם תחילת ההליכים המשפטיים בבד"ר, הוגש תסקיר מיום 16.7.2012 במסגרתו צויין כי ממועד עזיבת התובע במרץ 2012 חל נתק של חצי שנה בין האב לילדיו, עד להסכמת הצדדים בהליך גישור שהאב יפגוש את הילדים בביתה של האם ובנוכחותה. צויין כי האב מנסה לשקם את הקשר עם ילדיו, ושני הצדדים מדווחים כי הילדים שמחים לקראת אביהם ומתקשים להיפרד בסיום המפגשים, אשר התקיימו בבית הסבתא (מצד האם).

39. בתסקיר צויין כי האם התנגדה לבקשת האב לקיים מפגשים סדירים עם ילדיו בבית הוריו, שם התגורר, והביעה חוסר אמון ביכולתו להשגיח עליהם ולמנוע מהם סכנה. ניכר כבר אז מהדוגמאות שהביאה לביסוס טענותיה, כי מדובר בעניינים הנוגעים להתנהלות שוטפת עם ילדים ולא בטענות לפגיעה מכוונת במי המקטינים: כך טענה כי האב "איננו אחראי וכי חוסר אחריותו עלולה לגרום לסכנה לילדיה. כמו: לא להשאיר ילד בכביש בזמן שמוצאים חפצים מהבגש, לא לתת לילד דג עם קוצים, השארת ילד במקלחת ללא השגחה".

40. באותו תסקיר צויין כי וועדת התסקירים שהתכנסה ביום 1.7.11 הדגישה כי ישנה חשיבות מרובה של מפגשים סדירים של האב עם ילדיו.

41. המלצות התסקיר כללו אמנם המלצה לקיים את המפגשים במרכז קשר ב***, עם זאת, עיון מדוקדק בהמלצות, מעלה כי המטרה היתה לבדוק את האשמות הקשות שהועלו מצידה של האם בעניין חוסר יכולתו של האב לקחת אחריות כלפי ילדיו, וכן לצורך הרגעת האם והפגת חששה ולבחינת יכולותיו ההוריות של האב.

42. בהחלטתו מיום 26.7.12 בד"ר אימץ את ההמלצות והעו"ס הוסמכה להורות על הרחבת הביקורים מחוץ למרכז קשר בהתאם להתקדמות הטיפול (נספח א' עמ' 16-11 לתצהיר האב).

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

43. בדיון הראשון בבד"ר מיום 4.9.12, האם התנגדה למפגשים פתוחים. האב הציע כי המפגשים יתקיימו בבית הוריו ובפיקוחה של אימו אולם גם לכך סרבה האם. מנימוקי האם עולה כי מדובר היה בטענות כלליות לחוסר איכפתיות ולא מהתנהגות פוגענית כלפיהם: "הסבתא לא אחראית, לאור ההתנהלות שלה בבית היא מסכנת את הילדים, יש מדרגות בבית והם לא סוגרים את השער, גם היה מקרה שהילדים היו ליד הכביש ולא היה אכפת לה, אני לא מסכימה לאור כל מה שראיתי שהיה שם, הילדים גם לא היו שם הרבה זמן, העו"ס אומרת שלאבא יש מוגבלות הורית הוא מסכן אותם בלי סוף". (עמ' 22 ש' 23-26)

דיון בבד"ר מיום 24.12.12:

א. העו"ס נחקרה בבד"ר ביום 24.12.12 (נספח 2 לתצהיר האם). עיון בפרוטוקול הדיון מעלה כי האם טענה לחוסר אחריות מצידו של האב ובני משפחתו, התעקשה על מרכז קשר מרוחק למרות קיומו של מרכז קשר קרוב, ואף הערימה קשיים על הסעת הקטינים למרכז הקשר, כאשר העו"ס אישרה כי בין היתר מטרת מרכז הקשר היתה להרגיע את החששות של האם הנוטה לדאגנות יתר

ב. העו"ס ציינה כי הצדדים הופנו לוועדת תסקירים "מאחר וזה מקרה מורכב של אמא שאוהבת ודואגת לילדים והדאגה שלה היא מעבר לאמהות אחרות

ומצד

שני יש כאן אבא שאנחנו תוהים לגבי יכולותיו", אולם מאחר שטרם קויימו מפגשים במרכז קשר לא ניתן היה לבחון את יכולותיו ההוריות.
ג. הן בדיון בבד"ר ובהמשך בבקשת האם לצו הגנה כנגד אימו של התובע וכנגד אחותו (ה"ט 7805-05-13) ניסתה האם לטעון למסוכנות בני המשפחה, אולם הדוגמאות שפרטה לא העידו התנהגות מסכנת כלפי הקטינים. האם טענה כי "האמא עם בעיות נפשיות, היא אישה דיכאונית, כשהילד שלה זרק אותי בשבת היא נעלה את הבית וזה היה ליד הילדים" (עמ' 33 ש' 237 לתצהיר). כך, בצו ההגנה טענה כי במהלך מסיבת יום הולדת של בנה בגן, אימו ואחותו של האב עלבו בה קשות תוך כדי איומים. במסגרת אותו הליך האם הופנתה עם הקטין לפסיכולוג ביח"ס *** , אשר דיווח ביום 27.5.13 כי התרשם "מרמת חרדה ובלבול רב אותם חווה האם שכנראה

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 משליכים גם על התנהלות הילדים". התנהלות זו
- 2 תומכת בטענות האב להסתת הקטינים הן כלפיו והן כלפי בני משפחתו.
- 3 ד. באותו הדיון האם הלינה גם על הנטל הכרוך בהבאת הקטינים למרכז הקשר והתנגדה
- 4 נחרצות לקיום המפגשים במרכז קשר ב** (למרות שהיא מתגוררת ב** והאב והוריו
- 5 מתגוררים ב**), בטענה כי "הכביש ל** אינו מואר דיו". בצדק מתח בית הדין ביקורת על
- 6 האיסה וציין "מאחר ואין הגיון להטריח את כולם עד קריית שמונה כשיש אפשרות
- 7 שהביקורים יהיו ב**, בית הדין אינו זוכר מקרה שיש התעקשות כל כך גדולה על מקום
- 8 מרכז הקשר, יש כאן יותר מזה " (נספח 2 עמ' 23-13 לתצהיר האיסה).
- 9 ה. טענה נוספת שטענה האם היא למשוא פנים מאחר שאחותו של התובע היא עו"ס במקצועה
- 10 . חששות אלה הופרכו הן משום שאחותו של האב משמשת
- 11 כעו"ס בתל חי, כאשר מנגד דודתה של האיסה, היא עו"ס, אשר היתה ממונה על העו"ס
- 12 לסדרי דין שהגישה את התסקיר.
- 13
- 14 44. בהמשך לבקשת האב להרחיב את זמני השהות מחוץ למרכז קשר, הורה ביה"ד על עריכת
- 15 תסקיר משלים, אשר הוגש ביום 26.06.13. בתסקיר צויין כי וועדת התסקירים המליצה על
- 16 הדרכה הורית ועל הרחבת המפגשים במרכז הקשר לשעה נוספת בה האב יקח את הילדים לבית
- 17 הוריו ויחזירם למרכז קשר לשעה נוספת. צויין כי גם הפעם האם מתנגדת להחלטות הוועדה,
- 18 וטענה שהאב מסכן את חיי ילדיה. גם בפעם זו, התאפיינו טענותיה בהפרכת טענות כלליות ולא
- 19 במסוכנות מכוונת (טענה שהאב כותב sms בנסיעה ואינו חוגר את הילדים כנדרש), כן טענה
- 20 שהיא לא סומכת על הסבתא וחוששת שתדבר עם הילדים על הפרדות ההורים.
- 21 45. המלצות התסקיר כללו קיום החלטות וועדת התסקירים וקיום הערכת מסוכנות להורים, המשך
- 22 הדרכה הורית לצדדים והמשך מפגשים במרכז קשר, משם האב יקח את הילדים לבית הוריו
- 23 למשך שעה. (נספח ד' עמ' 29-27 לתצהיר האב).
- 24 46. ביום 27.6.13 הגישה האם בקשה לצו הגנה (ה"ט 56159-06-13), והלינה על לשכת הרווחה,
- 25 המשטרה כמו גם על ביה"ד, אשר לטענתה לא עשו דבר: "...המשטרה הפנתה אותי לפה, לאור
- 26 העובדה שהאבא מסוכן לילדים. אני רוצה לציין שיש צו הגנה כנגד האבא והמשטרה לא עושה
- 27 עם זה כלום. אני רוצה לטעון לגבי התנהלות לא נורמלית של המדינה הזו שמתנערים מטענות
- 28 כאלה. כאשר עובדי רווחה עובדים בקלות ראש תוך התעלמות מהחוקים הקבועים, איפה עליי
- 29 להתלונן בענין זה?". בדיון האם בכתה שהיא "לא רוצה להיות כתבה נוספת בעיתון של מחר"
- 30 וטענה כי "אם העו"סית עושה טעות שבגללה אני אאבד את הילדים שלי, היא לא תיכנס על זה
- 31 לכלא. אני מוכנה שבית המשפט או רב בבית הדין הרבני יתן לי אישור עם חותמת שלא יקרה
- 32 לילדים שלי משהו" ניתן לראות בבירור כי זעקותיה של האם ש"הרווחה
- 33 לא עושה את תפקידה כדי להגן על הילדים" וכי "האבא סיכן את הילדים" אינן מתכתבות עם

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 24-05-9398 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 24-05-9491

תיק חיצוני:

1 טיבו של הסיכון מצידו של האב לו טענה האם בפני בד"ר, וניכר כי מבקשת לגייס את בית
2 המשפט לטובת הרחקתו של האב, בניגוד
3 להחלטות בד"ר. בנסיבות אלה, נדחתה הבקשה (כב' השופט ארנון קימלמן), והמבקשת הופנתה
4 לשטוח טענותיה בפני בד"ר.
47. שלושה ימים לאחר מכן, ביום 30.6.13 פנתה האם לביה"ד בבקשה דחופה וטענה כי וועדת
5 התסקירים אינה חוקית ולא התקיימה על פי נהלי משרד הרווחה "אינני מוכנה שילדיי יהיו
6 בסכנה נוכח זלזול וקלות ראש בחוק. ונוכח טיפול לקוי והתעלמות מהנהלים".
7 האם טענה שהאב מסכן את חיי
8 ילדיה, כשנהג ברכב עימם "סטה מנתיבו וכמעט נפלנו לתהום, וזאת מפני שבזמן נהיגה כתב
9 הודעות sms בטלפון ושלה אותם אלי" (נספח ד' עמ' 30 לתצהיר האב).
10 48. בהמשך הגישה האם תלונה למשטרה וכן פנתה לביה"ד בבקשה לצו הגנה "מפני האבא האלים
11 והמסוכן". האם ציינה כי "עקב המחדלים המסוכנים פניתי בתלונה אל שר הרווחה ומבקר
12 המדינה" בטענה כי משרד הרווחה לא פועל על פי הנהלים ולכן מתקבלות החלטות המסכנות
13 את חיי ילדיה. האם פנתה לביה"ד בזו הלשון: "זיכרו – מדובר בחיי פועים שאינם יכולים
14 להגן על עצמם, והאחריות כולה מוטלת על כתפיו". (נספח ד' עמ' 33-35 לתצהיר האב).
15 התנהלות זו מעידה כאלף עדים על רצונה של האם להטיל אימה על כל גורם שאינו מקבל את
16 טענותיה למסוכנותו של האב.
17
18
19

49. דו"ח הערכת מסוכנות:

20 א. ביום 23.7.13 התקבל טופס הערכת מסוכנות וביום 6.10.13 התקבל דו"ח ועדה להערכת
21 פוטנציאל מסוכנות של התובע כלפי הנתבעת (הדוח השלם הוגש לתיק ביום 5.9.25).

22 ב. הוועדה התרשמה כי ככל שגברו חששותיה של הנתבעת שהתובע מסכן את בטיחות הילדים
23 והם עלולים להיפגע "גברו חרדותיה והיא גילתה ראקטיביות רבה, כלפי מה שהיא חווה
24 כהתנהגות חסרת אחריות של פלוני". בהתייחס לתובע צויין כי "מצד אחד מציג עצמו
25 כאדם כן, ישר ונטול מניפולציות אך מצד שני ובעיקר בקשר הזוגי עם פלונית, הוא מגלה
26 נטייה לפגיעות גבוהה שגורמת לתחושת כעס גדול, המוצא ביטוי בהתנהגות לא צפויה
27 ואימפולסיבית". עוד צויין כי "בגלל הקושי שלו לחוש אמפטיה או ליצור אינטימיות, הוא
28 חוזר לאותם הדפוסים של חרדה, דיכאון, חוסר אונים והצטברות של כעסים שרק
29 ממתניים להזדמנות לבוא לידי ביטוי בפגישות איתה

30 כאשר הילדים משמשים ככלים למאבקים ביניהם".

31 ג. בסיכום הערכת המסוכנות צויין כי "להערכתנו פוטנציאל המסוכנות של פלוני כלפי פלונית
32 באופן ישיר הוא נמוך-בינוני ואולם קיים פוטנציאל של סיכון גבוה לפגיעה בשלומם

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

ובטיחותם של הילדים, הן בשל העדר הערכת מציאות נכונה לגבי מה שמהווה סיכום
עבורם והן בשל היתכנות של אירוע אימפולסיבי, המכוון לפגוע ולנקום בפלונית
באמצעותם".
הומלץ על סיום ההתדיינות המשפטית, עריכת בדיקה פסיכולוגית פסיכודיאגנוסטית לאב
תוך מ' דגש על תפקודו ההורי ומסוכנותו כלפי הילדים
שהות.
הילדים עם האב תלווה בביקוח והשגחה מקצועית, עד לקבלת תוצאות הבדיקה
הפסיכודיאגנוסטית ועל טיפול רגשי לשני הצדדים.
50. כפי שניתן לראות בהמשך האם ביקשה להסתמך על ממצאים אלה משנת 2013, של הערכת
המסוכנות בסרבה סירוב עיקש לקיום מפגשים מחוץ למרכז הקשר.
51. נוכח הממצאים, חרף התנגדות האב, הורה ביה"ד על המשך קיום מפגשים מפורחים עד
שיתקבלו ממצאי האבחונים אליהם נשלח האב (החלטה מיום 15.12.13 - נספח ה' עמ' 37
לתצהיר האב).
52. בין לבין פנתה האם ביום 5.11.13 בבקשה לצו הגנה (ה"ט 6267-11-13), לאחר שלטענתה האב
הגיע לגן הילדים חרף המלצות לשכת הרווחה. ניתן צו במעמד צד אחד שבוטל בהמשך.
53. בחודש 07/14 הגיש האב חוות דעת לאבחון מסוגלות הורית, בה צויין בין היתר ביחס לדו"ח
הערכת המסוכנות כי "הדו"ח ... לא מתאר את ההשפעה ההרסנית של התערבותה של פלונית
בחיי המצוקתיים של פלוני. הוא ממעיט בהשפעה של חוסר האמון וחוסר הקשר של פלונית עם
משפחתו של פלוני. התייחסות זאת של פלונית היא גורם מרכזי בקשייו של פלוני". חווה"ד
קבעה כי האב אינו מסוכן משלא גילה התנהגות אלימה או תוקפנות פיזית כלפי אף אדם.
הוסבר כי האירועים להם טענה האם היו כשהצדדים חיו יחד ורמת המתח והכעס היתה גבוהה.
מסקנת הדו"ח היתה שאינו מסוכן לילדים ולא יפגע בהם לרעה "הוא מתפקד במלוא האחריות
לשמירה על הילדים. מקור המתח והתסכול של פלוני היה היחסים המעורערים עם אשתו".
54. ביום 17.12.14 נערך אבחון דיאגנוסטי לאב ע"י הפסיכולוגית ***, זאת בהמשך להמלצות
הוועדה למסוכנות, איבחון אשר נתן דגש על תפקודו ההורי של התובע ומסוכנותו כלפי ילדיו.
(הוגש לתיק ביום 5.9.25).
55. מהדוח עלתה תמונה מורכבת לגבי תפקודו ההורי של האב. מחד צויין כי ניכר כי האב אוהב את
הילדים, דואג לשלומם ורוצה להיטיב עימם והילדים קולטים זאת ונהנים במחיצתו, מנגד צויין
כי קשיים אישיותיים עלולים לפגוע בתפקודו ההורי.
56. באבחון צוין כי "בנוגע לשאלת המסוכנות שלו כלפי ילדיו אין חשש שינסה לפגוע בהם בכוונה.
גם לא ידוע על היסטוריה של התנהגות אלימה בכלל וכלפי ילדיו בפרט. עם זאת, צפויים מצבים

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 בהם ירגיש פגוע או לחוץ נפשית בחברתם ואז הוא עלול להתנהג באימפולסיביות ובחוסר שיפוט
2 מולם באופן שיסכן אותם פיזית או רגשית". עוד צויין כי בשל משבר גירושין מתמשך וטעון הוא
3 עלול לפעול בהשפעת כאב נפשי עמוק ורגשות זעם כלפי האם, תוך התעלמות מצרכי ילדיו,
4 באופן שעלול להזיק להם נפשית. צוין כי סירובו לפגוש אותם במרכז קשר מהווה דוגמא לעניין
5 זה.
- 6 57. עורכת האיבחון סברה כי יש להתחשב באהבתו לילדיו וברצונו להיטיב עימם וכן בהערכה
7 שעולה מהאבחון כי הסיכון שינהג באלימות כלפיהם ושיפגע בהם באופן מכוון הינו נמוך. לאחר
8 שקלול הנתונים ומתוך הערכה שהילדים זקוקים לקשר רצוף וקבוע עם אביהם, הוצגה המסקנה
9 שניתן לאפשר לאב לראות את ילדיו מחוץ למרכז קשר, ובהדרגה אף בלי פיקוח כלל, אך זאת
10 בתנאי שישתף פעולה עם שירותי הרווחה. בהתאם לכך הוצעה תוכנית הדרגתית של 3 שלבים,
11 לפיה המפגשים תחילה יהיו בפיקוח סומכת, בשלב שני בפיקוח הוריו ובשלב השלישי ללא
12 פיקוח, אולם האב התנגד נחרצות לשת"פ עם הרווחה ומפגשים תחת פיקוח והביע את חוסר
13 האמון שלו במערכת
- 14 58. עורכת האיבחון התקשתה לקבל את התנגדותו של האב להמשך המפגשים במרכז קשר, אף אם
15 באופן זמני, וסברה כי המערכת "באה לקראתו"; עם זאת, השתלשלות העניינים אשר פורטה
16 לעיל אך בתמצית, מדברת בעד עצמה, ויכולה בהחלט להסביר את תסכולו העצום של האב,
17 כאשר האם זועקת למסוכנות, מציפה בתלונות למשטרה לשר הרווחה למבקר המדינה, לבית
18 המשפט לענייני משפחה בבקשות לצווי הגנה, ולבד"ר, דרשה בדיקות ואיבחונים, והתנגדה
19 נחרצות ליציאה ממרכז קשר, בעוד הדוגמאות למסוכנות שנטענו מפיה לא הצביעו על התנהגות
20 אלימה של האב כלפי ילדיו.
- 21 59. ביום 22.1.15 הוגש דיווח לשכת הרווחה, במסגרתו גובשה תוכנית הדרגתית להוצאת המפגשים
22 מחוץ למרכז קשר ובמקביל טיפול רגשי והדרכה הורית. האב הביע התנגדות לכל סוג של פיקוח
23 או טיפול, יחד עם זאת נוכח האבחון, הומלץ על המשך מפגשים במרכז קשר
24 (נספח 8 עמ' 62 לתצהיר האם).
- 25 60. לאחר שהוגש תסקיר במסגרתו גובשה תוכנית הדרגתית להוצאת המפגשים מחוץ למרכז הקשר,
26 התקיים ביום 22.2.2015 דיון בנוכחות הצדדים והעו"ס. האב הביע את תסכולו העצום ואת
27 תחושת הרדיפה מצד הרווחה, וטען: "שלוש שנים רודפים אחריי. שנה הייתי במרכז קשר
28 תשע פעמים הגיע אליה סומכת. לבית הורי. הגיע זמן לשים סוף למחול השדים הזה. אני
29 כבר שלוש שנים ללא הילדים. לא שבתות, לא חגים, לא אירועים משפחתיים. הבן כבר בן 6.5
30 והבת עוד מעט 5. לאן הגענו?"
- 31 61. ביה"ד הורה על קיום המפגשים בהתאם להמלצות לשכת הרווחה, אשר דיווחה ביום 3.12.15,
32 על כינוס וועדת תסקירים נוספת על רקע המידע החיובי ממרכז קשר והרצון לקדם את
33 המפגשים. במסגרת המלצות הוועדה האב הופנה למרכז לשלום המשפחה ב*** ולא התנגד לכך,

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

והאם הופנתה לטיפול מקצועי. העו"ס ציינה כי להתרשמותה "האם מצויה בחרדה מרובה, הן בטיפול בילדים והן בעקבות החשש מפתיחת המפגשים, לאור זאת אנו ממליצים כי האם תופנה לטיפול מקצועי".

62. העו"ס ציינה כי לאור התנגדות האם ליציאה ממרכז קשר ללא ליווי, היא לא הסכימה לחתום על המלצות הוועדה, למרות ההדרגתיות הרבה, ובזו הפעם ביקשה מהוועדה חו"ד פסיכיאטרית לאב "אך חברי הוועדה אמרו חד משמעית שאין צורך כרגע בבדיקות נוספות לאב" (נספח 8 עמ' 63-68 לתצהיר האם).

63. דרישה זו של האם כמו גם ההתנהלות בדיון בבד"ר שהתקיים ביום 18.01.16 שפכו אור על הקשיים המרובים בהתנהלות האם ועל כך שעשתה כל שלאל ידה לקבע את המפגשים במרכז הקשר, תוך התעלמות מכוונת מהנזקים שנגרמים לקשר בין האב לקטינים. במעמד הדיון, הבהירה העו"ס כי משך 4 שנים בהן לשכת הרווחה מלווה את המשפחה בנושא הקשר של האב עם הילדים, מופיעה בעיקר דאגה של האם. "לאורך השנים עשינו את כל הבדיקות האפשריות על מנת לבדוק אם ישנה מסוכנות של האב כלפי ילדיו

יש לנו כאן שני ילדים שראו מספר מועט של פעמים וזמן מועט את אבא שלהם, וישנם קשיים רגשיים גדולים מאוד. יש לשים דגש גם לנושא התפקוד ההורי של האם במערכת המשפחתית הזו. כל ההמלצות שלנו הנוגעות לאם לא התקבלו על ידה בכלל. כשבדקנו את המסוגלות ההורית של האב, היא התנגדה לבדיקה של מסוגלות הורית בשבילה כשהמלצנו על טיפול במסגרת הרווחה האם סרבה להגיע לפגישות" ומסכימה רק לטיפול פרטי במימונה.

64. עוד ציינה "גם לאורך השנים מהגן למסגרות, נוכחנו כי ישנה התנהגות אובססיבית של האם ושגם היא צריכה טיפול. במקביל אני חושבת שגם האב צריך להגיע לטיפול". ובהקשר זה ציינה "אני מבקשת שתתקבל החלטה שקובעת שהילדים יתחילו לצאת ממרכז קשר, בכפוף לחוות דעת טיפולית".

65. עוד ציינה העו"ס, כי האם מסרבת לקבל את סמכותה ופונה אל משרד הרווחה בתלונות חוזרות ונשנות על תפקודה. המלצות אבחון המסוגלות ההורית מדברות על יציאה בהדרגה ממרכז קשר, האב אינו מסרב לטיפול ומשתף פעולה ואין סיבה שהילדים לא יפגשו את אביהם בצורה ראויה יותר.

66. התנהלות זו של האם תומכת במסקנה לפיה האם שיתפה פעולה עם לשכת הרווחה רק כאשר זו תמכה בעמדתה ונענתה לגחמותיה להקפיא את היציאה ממרכז הקשר עד לקבלת תוצאות הבדיקות ההערכות והאיבחונים השונים שביקשה שייערכו לאב. שיתוף הפעולה פסק כאשר לשכת הרווחה המליצה על יציאה הדרגתית ממרכז הקשר

על סמך תוצאות האיבחונים, או אז הפכה הלשכה והעו"ס, למטרה בפני עצמה ומושא לתלונות מצידה של

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

הנתבעת.

67. העו"ס הבהירה כי מרכז קשר הוא מקום קשה להורים, קיצוני, ולא ניתן להמשיך את זה באופן רציף עד גיל 18. זה מקום שפוגע גם בילד ולטווח ארוך גם בהורים והם צריכים לפגוש את אביהם במקום טבעי מרכז קשר לא מוציא אבות מושלמים אלא מוציא אבות שהם כבר לא מסוכנים

אם כן, האם היתה מודעת היטב להשלכות התעקשותה על קיום מפגשים מפוקחים, ובחרה לעצום עיניה מהנזק שעלול להיגרם לקטינים ולקשר בינם לבין אביהם.

68. האם חזרה על טענותיה כנגד האב והגדילה לטעון כי "רק אתמול נדקרה מישהי בת 38". הן העו"ס והן בית הדין הסתייגו מאמירות האם - העו"ס טענה שהאם מקצינה דברים וביה"ד הביע מורת רוחו מההשוואה שעשתה האשה "את לא תעמידי אותו כמחבל. אל תעשי השוואות כאלה". האם חזרה בה מדבריה, עם זאת טענה כי הוא מסוכן בכל גיל ומלא בבעיות נפשיות.

69. העו"ס הבהירה כי גם האם צריכה לעבור טיפול רגשי, ואינה יכולה לדרוש רק שהאב יעבור טיפול וכי האם סרבה לבדיקה. העו"ס הסבירה כי "בדיקות מסוגלות הורית נערכות לשני ההורים ביחד במקרה שלכם סרבת לעבור בדיקת מסוגלות הורית. לא עושים בדיקה רק לצד אחד. לאורך השנים דיווחו לי שרואים אמא "אובר – חרדתית".

70. האם ציינה בתגובה "אני לא אחיה המקרה הבא" ופעם נוספת דרשה בדיקה פסיכיאטרית לאב, דרישה שהעו"ס הבהירה שאין בה כל צורך.

71. לאחר שבד"ר החליט על יציאה הדרגתית ממרכז הקשר (החלטה מיום 4.3.2016), הוגש תסקיר נוסף ביום 8.8.16, בו צויין כי ביחידה לאלמ"ב עלתה רמת מסוכנות בינונית בין ההורים שאינה רלבנטית לגבי הילדים, וכי עלה צורך בטיפול לשני ההורים. האב הסכים לקבל הטיפול והאם סרבה בטענה כי אינה פנויה

72. מהתסקיר עולה כי מנהל היחידה לאלמ"ב הבחין בתסכולו של האב בשל עצם המגבלה המוטלות על הקשר בינו לבין הקטינים, שכן הוא אישר להסיר את המגבלות וציון כי "אנו סבורים כי מניעת האפשרות בכלל להתראות עם הילדים הינה מעלה את רמת הסיכון".

73. עו"ס מרכז הקשר ציינה כי מדובר באב האוהב את ילדיו וקשור אליהם ושילדיו קשורים ואוהבים אותו, והצביעה על הקושי במעורבותה של האם כאשר המפגשים מתקיימים מחוץ למרכז קשר עם סומכת, שכן במעברים הבן ניגש לאב בחופשיות, הבת נצמדת אל האם בעת נוכחותה ממעטת לדבר עם האב ולשתף עמו פעולה. וכשהאם עוזבת חל שינוי בתקשורת שלה עם האב והיא הופכת חופשית ומשוחררת יותר. העו"ס ציינה כי

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

1 האב קשוב לשני הילדים, דואג לבריאותם ומתייחס אל שניהם באורח מכבד ומותאם
2 הודגש כי ההישארות במרכז קשר פוגעת בקשר של האב עם הילדים ומסלימה את המצב
3 ועלולה להביא לניתוק הקשר בין האב לילדיו
4
5
6 "אנו רואים זאת כפגיעה חמורה
7 בילדים". כמו כן צויין כי על מנת להפחית את רמות החרדה של האם, העו"ס התייעצה עם
8 המפקחת במשרד הרווחה ואמירתם חד משמעית שאין צורך בהשארת האב למעקב במרכז קשר
9 או סומכת. לפיכך הומלץ שהאב יאסוף את הילדים ממסגרות החינוך ויחזירם לבית האם,
10 תחילה פעם בשבוע ובהמשך פעמיים בשבוע. (נספח ח' עמ' 56-58 לתצהיר האב).
11 74. בהחלטת ביה"ד מיום 17.8.16 אומצו המלצות התסקיר, ונקבע כי המפגשים יתקיימו ללא
12 פיקוח (נספח ח' עמ' 59 לתצהיר האב).
13 75. האם לא השלימה עם ההחלטה, ובצר לה הגישה ערעור לביה"ד הרבני הגדול, ובד בבד פנתה
14 לעו"ס המחוזית, להקפאת התוכנית בשל מסוכנות מצידו של האב.
15
16 76. ביה"ד הגדול הורה בהחלטה מיום 5.11.17 על בדיקה מחודשת להערכת מסוכנות, עם זאת,
17 בסופו של יום לאחר שהתקבלו הבהרות מביה"ד האזורי, דחה את הערעור, בהחלטה מיום
18 5.11.19 (ר' נספח 16 עמ' 91 ועמ' 93 לתצהיר האב).
19 77. הבהרות בד"ר האזורי (החלטה מיום 06.01.19) אשר ליווה את הצדדים שנים ארוכות, ביטאו
20 בצורה המדויקת ביותר מדוע אין ממש בדרישותיה של האם, מדוע אין צורך בהערכת מסוכנות
21 ומדוע הוא סבור כי יש לטפל בניכור ההורי:
22 א. בית הדין הסביר כי לא התבקש לכפות על האב את הבדיקה. ההוראה לבדיקה ניתנה
23 על מנת להרגיע את האם מחששותיה המופרזים ממפגשים מחוץ למרכז קשר. ביה"ד
24 הפנה את האב למומחה, אך האב לא פנה לבדיקה בשל קשיי מימון. כשבמקביל האב
25 רואה את ילדיו ללא פיקוח ובתיאום מלא עם האם.
26 ב. אשר לגוף חשש המסוכנות- טענות האם בדבר מסוכנות התייחסו בקשר אליה, דבר
27 שאינו רלוונטי כשהצדדים גרושים, וחששה בנוגע לילדים שהאב אינו משגיח עליהם
28 כראוי בעת המפגשים גם אינו קיים משהילדים בגרו
29 ג. כיוון שקיימת היום סרבנות קשר, אין כעת טעם להפנות את האב לבדיקת מסוכנות.
30 משהילדים אינם מעוניינים להיפגש עם האב בצורה סדירה, יש צורך תחילה לטפל
31 בניכור ההורי, בטרם יעלה נושא המסוכנות
32

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

ד. בנוגע לניכור ההורי צויין כי הן בדו"ח לשכת הרווחה והן ביה"ד עצמו נוכחו לדעת כי

קיים ניכור הורי ברור של האם

הפוגע

קשות בקשר של האב עם הקטינים, ואין לכך כל קשר לבדיקת המסוכנות שנדרשה

מהאב. ויתכן אף שהחששות של האם ממסוכנות האב כביכול, הן חלק מפעולות

הניכור ההורי של האם כדי להרחיק לחלוטין את הקטינים מהאב.

ה. ביה"ד האזורי סבור שיש לחייב את הצדדים והילדים לעבור בהקדם טיפול בניכור

הורי, ללא כל קשר לשאלה האם יש או אין צורך בבדיקת מסוכנות של האב (נספח יג)

עמ' 78-79 לתצהיר האב).

78. האם לא הסתפקה בכך, וסיכלה את הרחבת המפגשים מחוץ למרכז הקשר: ביום 29.9.16 הוגש

עדכון בו צויין כי עפ"י דיווח מביה"ס, האם אמרה לילדים כי במידה והם לא רוצים לפגוש את

אביהם, היא תמתין להם בשער. האם ציידה אותם במכשיר נייד בניגוד למדיניות בית הספר.

ובשעת הגעת האב, המתינה להם בשער ביה"ס. הבת סרבה ללכת ובכתה והאם הורתה לה לגשת

אליה לשער והן עזבו יחד את המקום. כך גם שבוע לאחר מכן, ביום 25.9.16 האם הודיעה

למורה שהבת אינה מעוניינת ללכת לאבא, האב שוב ניסה לדבר עם הבת, אולם היא סרבה ללכת

עם אביה והאם המתינה לה בשער ביה"ס לאסוף אותה.

79. ניסיונות העו"ס להסביר לאם כי התנהגותה אינה מטיבה עם הקטינים לא צלחו, והעו"ס

התרשמה כי "האם מעבירה באופן מודע לילדיה שקיימת סכנת חיים במידה ויפגשו את אביהם.

המסר הזה מקשה על שיללכת עם אביה. קיים חשש כי נגרם נזק רגשי גדול לילדים, שנמצאים

בקונפליקט נאמנויות מאוד גבוה מחד רוצים קשר מיטיב עם אביהם מאידך חרדים לשלום

אימם במידה ויהיו בקשר עם האב". (נספח ט' עמ' 61-62 לתצהיר האב). התנהלות זו אילצה את

בד"ר לאסור על האם להגיע למוסדות החינוך ביום הביקור (החלטה מיום 6.10.16).

80. ביום 6.11.16 התקיים דיון בבד"ר, במהלכו האב הביע תסכול רב מהמצב שנוצר. ביה"ד קבע

שעל האם לקבל טיפול ולתמוך בקשר של הילדים עם אביהם וציון בין היתר כי "נוכחנו, שהאם

חוששת יתר על המידה ועליה לקבל טיפול שיעזור לה להכיר במציאות החדשה ולהפחית את

רמות החרדה. עליה להבין ולהפנים שהתועלת שתהיה לילדים מחידוש וקיום הקשר עם אביהם,

גדולה לאין ערוך מהסיכון הקלוש שיש בכך, אם בכלל". (נספח יא' עמ' 72 לתצהיר האב).

81. האם אמנם מנסה להיתלות בדו"ח הערכת המסוכנות משנת 2013, אולם העו"ס הבהירה ביום

23.2.17 כי וועדת המסוכנות מיועדת להערכת מסוכנות בין בני זוג בלבד, ולא מסוכנות כלפי

ילדים. העו"ס הסבירה כי התוכנית גובשה לאחר בדיקת המומחית ליציאה ממרכז קשר, אולם

למרבה הצער האם עדיין שבויה בפחד העבר ומתקשה לשתף פעולה עם שירותי הרווחה (הוגש

לתיק ביום 5.9.25 במסגרת הודעת האב על צירוף מסמכים מלשכת הרווחה).

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

82. בתסקיר מיום 4.2.18 דווח על התפתחות ניכור הורי של הבת כתוצאה ממניעת קשר. העו"ס ציינה כי "מאחר ואין התקדמות של האב בקשר עם ילדיו, נראה כי מתפתח ניכור .. בעיקר של שימול האב ומכך נזק נפשי הנגרם לילדה כתוצאה ממניעת הקשר עם אביה". עוד עלה מדברי העו"ס כי גם האם צריכה היתה לעבור בדיקת מסוגלות במקביל אך סרבה כך גם לא הסכימה לשתף פעולה בתוכניות טיפול שהוצעו לה בטענות של מחסור בזמן. להתרשמות העו"ס לאם יש השפעה מרובה לכך ששיאינה מוכנה לשתף פעולה במפגשים עם אביה. כפי שצינו גורמי החינוך בביה"ס, כאשר האם אינה נוכחת שימוכנה להגיע לאב ולחבקו, לעומת זאת כאשר האם מחכה לה ונוכחת במקום היא נמנעת במידי מקשר עם אביה מתוך צורך בסיסי להרגיע את חרדת האם. בהתייעצות עם הפיקוח ואנשי מקצוע נוספים הומלץ על התערבות טיפולית כוללת לקידום הקשר של שיומי עם אביהם. תחילה במפגשים פרטניים עם כל אחד מההורים ובמתכונת דיאדית עם הילדים. (נספח י' עמ' 65-66 לתצהיר האב).
83. למרות שהובהר לאם מהן תוצאות התנהלותה, בדיון בבד"ר מיום 27.5.18 לאחר שביה"ד ניסה להסביר לאישה שיש בעיה עם הילדים שאינם מוכנית לראות את אבא שלהם, האם התנגדה שהילדים ישתתפו באירוע משפחתי של האב בטענה כי האב סיכן את הילדים, שעה שלקח אותם לטיול בנחל ראש פינה ביום בו היו שיטפונות והיה קיים חשש שעצים יפלו (ביה"ד ציין שלא שמע שהיו שיטפונות בצפון). ביה"ד הבהיר כי נוכח החלטת ביה"ד הגדול ידיו כבולות ועל האב לעשות כמצוות ביה"ד הגדול "היא אמא לחוצה ויש לה פחדים תעשה את הבדיקה וזה ירגיע אותה", וציין "יותר מזה אנחנו לא יכולים לעזור, שניכם עושים פה טעות בכיוון שלו. יותר מזה אנחנו לא יכולים לעשות". (נספח יא' עמ' 69-71 לתצהיר האב).
84. ביום 31.05.18, ימים ספורים לאחר מכן, ניתנה החלטת ביה"ד, אשר ציין כי "בדיון נשמע האב בקול שבור ממש על העוול שנגרם לו עד כה בחוסר שהות עם ילדיו, ועם משפחתו המורחבת כלל לא, לא עם הוריו ולא עם שאר משפחתו. האב אוהב מאוד את ילדיו ורוצה רק להיטיב עמם הוא אב קשוב ודואג לשלומם לא פחות מהאם אלא שהאשה דאגתה נובעת מחרדתיות יתר, וכנראה צריכה טיפול עבור זאת. לעומתה האב שקול וחושב וגיי"כ דואג לשלומם גם בלי חרדות מיותרות. ביה"ד ציין בהחלטתו כי גם לבקשת האב להביא את ילדיו לאירועים משפחתיים בכפוף לרצונם, הביעה האם התנגדות והתנתה זאת בבדיקת מסוכנות עליה הורה ביה"ד הגדול. בנוסף, הקשר עם הבת נותק לאחרונה לחלוטין . הבת שימסרבת להיפגש עמו והוא נפגש רק עם הבן. וביה"ד ציין כי זהו מצב שאינו מתקבל על הדעת

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- והתמשכותו עשויה להביא לנזק גדול לקטינים ובפרט לבת, שמגלה סרבנות קשר ונראה שקיים גם חשש לניכור הורי. כמו כן צויין כי גם האם הבינה שלא ראוי להשאיר בעינו את הנתק בין האב לילדים. וחרף פסק הדין של ביה"ד הגדול שקבע כי עד לקבלת תוצאות בדיקת המסוכנות יראה האב את ילדיו תחת פיקוח או בליווי סומכת, האב לוקח בהסכמת האם את הילדים פעם בשבוע למשך 3 שעות לטיול חופשי, על אף שלא ביצע את בדיקת המסוכנות.
86. לאור האמור ביה"ד קבע כי "איננו רואים כל סיבה למנוע מהאב לקחת את ילדיו לשמחות משפחתיות". ביה"ד קבע כי האב רשאי לקחת את ילדיו לחתונת בן אחותו. וכן קבע כי לשכת הרווחה תפנה את הצדדים וילדיהם לטיפול בתופעת סרבנות הקשר שנוצרה בין הבת לאב ולקידום הרחבת הסדרי השהות, והורה על הגשת דו"ח על תוצאות ההליך. כמו כן ביה"ד הזהיר את הצדדים כי ככל שלא ישתפו פעולה, יחוייבו בקנס בגין ביזיון ביה"ד. (נספח יא עמ' 72-73).
87. החלטה נוספת בה נקבע במפורש קיומו של ניכור הורי ניתנה ביום 13.11.18 בין היתר נפסק כי "מאחר וקיים ניכור הורי מתמיד על ידי האם כנגד האב וכנגד משפחתו המורחבת וכפי שעלה ממכתבו האחרון של האב. האם עושה ועשתה כל שביכולתה כדי למנוע קשר בריא של הילדים עם אביהם הן במישור המשפטי בבתי הדין האזורי והגדול והן מול רשויות הרווחה, אותם הכניסה וערבה בכל הליך הגירושין ובמיוחד בקשר של האב עם ילדיו והן בהסתה שלה כנגד האב מול הקטינים, הן במודע והן שלא במודע. האשה בגדה במוסכמות החברתית בכל העולם, בזכות הילדים לגדול יחד עם אבא ובזכות האב לגדל ולהעניק לילדיו בשלום ובשלווה, ועליה לשאת את האחריות על הנזקים שכבר יצרה וגרמה בהתנהלותה ובהתנהגותה הן לילדים והן לנזק של האב".
88. בהערת ביניים של אחד הדיונים צויין במקרים מעין אלו של ניכור הורי וסרבנות קשר של הקטינים לאביהם ביה"ד דן בהקפאת מזונות או ביטול מזונות ילדים כדי להביא לחידוש קשר. אלא שלא קיים תיק מזונות בביה"ד ומן הראוי שהערכאה שבסמכותה לדון במזונות תתן דעתה על כך ואפילו באופן רטרואקטיבי. (נספח יב' עמ' 75 לתצהיר האב).
89. כפי שצויין לעיל, ערעור האם לבד"ר כנגד התוכנית להוצאת המפגשים ממרכז הקשר נדחה ביום 5.11.19. (נספח יג' עמ' 80-82 לתצהיר האב). בין היתר צויין כי "בקשת האם מביה"ד שיישא באחריות ויקבע שאין כל סכנה מהאב אינה ברת יישום, ביה"ד אינו יכול לערוב ולקבוע שאין כל סכנה לאדם פלוני מאדם זה או אחר". עוד ביה"ד הבהיר כי מבחן המסוכנות הינו מבחן הסתברות - מחד, בנסיבות בהן מאז קביעת וועדת המסוכנות חלפו 6 שנים, הצדדים התגרשו, הילדים כיום בני 9 ו-11 והאב פוגש את הילדים מדי שבוע בתיאום מלא עם האם, ולאור נימוקי ביה"ד האזורי שמלווה את הצדדים ומכירם היטב, לפיהם "חשש זה לא קיים", נראה כי במבחן ההסתברות בשלב זה החשש אינו ממשי. מנגד ביה"ד אינו מתעלם מחומרת העניין שהאב לא ביצע את הבדיקה.

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

90. לסיכום, סקירת ההחלטות, הפרוטוקולים, האבחונים, הבדיקות, התסקירים והדיווחים השונים מובילה למסקנה ברורה כי מאז החלו ההליכים המשפטיים, האם נהגה בעקביות רבה בדרך של הסתה וניכור של הילדים כלפי אביהם, כשהיא מתעלמת במודע מהנזקים הרבים שנגרמים במעשיה הן לקטינים והן לקשר שלהם עם אביהם. לכל אורך הדרך טענה למסוכנות רבה מצידו של האב ובני משפחתו, העמידה דרישות חוזרות ונשנות לעריכת בדיקות כאשר עמדה על כך שעד לקבלת תוצאות הבדיקות ימשיכו המפגשים להתקיים במרכז קשר למרות שהובהר לה היטב כי מדובר במקום שנועד להיות פתרון זמני ולא קבוע. אם נפרוט את הסיסמאות למסוכנות מצידו של האב למעשים, כלל הדוגמאות שהביאה האם לכל אורך השנים לא הצביעו על מעשי אלימות מכוונים של האב כנגד הקטינים, אלא על חרדתיות יתר של האם (לתת לקטין "דג עם קוצים", השארת ילד במקלחת ללא השגחה, מדרגות בבית ולא סוגרים את השער, לקיחת משקפי שמש מהרכב כאשר הילד בגן השעשועים, כתיבת SMS בנהיגה, לקיחת הילדים לטיול בנחל כשהיו שיטפונות ולטענתה גם סכנה שעצים יפלו), שאין בינה לבין אלימות ומסוכנות דבר. כאשר תוצאות הבדיקות המליצו על יציאה ממרכז קשר, הפכו רשויות הרווחה למטרה בפני עצמה, האם סירבה לקבל סמכות העו"ס והלינה על גורמי הרווחה בפני כל כתובת אפשרית. במעשיה אלה סיכלה האם באופן אקטיבי קיומו של קשר מיטיב בין האב לקטינים, ופגעה פגיעה אנושה באיכות הקשר, למרות שהובהר לה היטב הסכנות שבהתנהלותה זו.

התרשמות בלתי אמצעית מהצדדים:

90. בחקירתה של האם בפני לא מצאתי כי ההסברים שניתנו מפיה של הנתבעת משכנעים. הנתבעת ניסתה למזער את חלקה וטענה כי "רק מילאה אחר הוראות גורמי הרווחה"

לעומת התובע שתיאר

בצורה אותנטית "שנים אבודות" של העדר קשר מיטיב עם ילדיו.

91. ניכר כי עדות האב נאמרה בכאב רב, ובמהלכה הסביר כי האם סיכלה את הקשר שלו עם ילדיו

לאורך שנים: "5 שנים הייתי במרכז קשר. שברתי שיא עולמי, שיא עולמי. חמש שנים הייתי

במרכז קשר על שני מקרים, שני מקרים שבהם הם טענו שכביכול סיכנתי את הילדים

. מקרה אחד זה ששמתי את המשקפיים ברכב

שהמרחק מהגן משחקים לרכב, זה כמו המרחק שלך מפה למדרגות שירידים למטה. ועוד מקרה

ששמתי את הילדה אוכלת פיצה בפיצרייה, ואני מכיר את בעל הפיצרייה, אמרתי לו שים רגע

שנייה עין עליה, ואני מכיר את בעל הפיצרייה כי הילד ברח לי כדי ללכת לאימא שלו, ועל שני

המקרים האלה הייתי 5 שנים במרכז קשר. רגע רגע, תן לי להמשיך. הייתי 9 מפגשים עם סומכת

מחוץ למרכז קשר, כי צריכים לראות אותי עם הילדים. הייתי בדיאגנוזה אצל *** ב***, עשיתי

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 על עצמי בעצמי, שילמתי מאות שקלים דיאגנוזה אישית שמשום מה הלשכת רווחה לא קיבלה
- 2 את זה, למרות שהדיאגנוזה יצאה פחות או יותר כמעט אותו דבר כמו חנה. לא, תן לי, תן לי
- 3 להמשיך מה עברתי". (עמ' 25 ש' 33 ואילך)
- 4 92. האב הביע צער על תוצאות התנהגותה של הנתבעת הניכרות עד היום בקשר המינימאלי שיש לו
- 5 עם ילדיו ובקשר שלהם עם בני משפחתו המורחבת "עץ שהוא גדל עקום, יישאר
- 6 עקום הוא לא, אי אפשר, אי אפשר ליישר אותו" (עמ' 22 ש' 23-27), כאשר כיום הקשר מסתכם
- 7 בעיקר בהודעות לקוניות (עמ' 20-22). אף לאחר שגדלו, ניסה לקבוע עמם זמני שהות קבועים
- 8 אולם ניסיונותיו לא צלחו (עמ' 44 ש' 18-21).
- 9 93. לעומת האב, עדותה של האם היתה מבולבלת, חמקמקה, השיבה לשאלות שנשאלה בסיסמאות
- 10 ובאמירות שקשה היה להבין מהן, מה היתה הלוגיקה של התנהלותה משך השנים. האם ניסתה
- 11 להקטין את חלקה ולתלות את האחריות במלואה על כתפי הרווחה, כאשר היא מתעלמת
- 12 מהעובדה שהרווחה פעלה לבדיקת התלונות הרבות שהוגשו מצידה וזעקותיה כי היא נמצאת
- 13 בסכנה.
- 14 94. הנתבעת ביקשה להקטין את חלקה וטענה כי הכל נקבע ע"י הרווחה "בשלב הראשון אנחנו
- 15 מנוהלים עם הסדרי ראייה שהרווחה קובעת לנו. לנו, לי לא היה יכולת להחליט משהו שהוא
- 16 עוקף בית משפט או בית הדין" (עמ' 46 ש' 25-26). עשה רושם כי המלצות הרווחה שבעיקרן
- 17 נועדו להרגיע את חרדותיה שלה, הפכו לטענת ההגנה הטובה ביותר בתביעה הנזיקית
- 18
- 19 : "אני לא יכולה, כשהרווחה אומרת לו, אתה
- 20 חייב להיות מרכז קשר, אני לא יכולה להגיד בוא נפר את זה" (עמ' 46 ש' 30-31). כאשר נשאלה
- 21 מדוע לא פעלה לשתף את האב ולא אפשרה לו להיות מעורב בחייהם של הילדים השיבה "את
- 22 רוצה לדעת למה לא? כי אנחנו במרכז קשר, ואני לא יכולה לתקשר איתו ישירות. אסור
- 23 תקשורת ישירה בהוראת הרווחה, הכל דרכם אסור היה לדבר אחד עם השני" (עמ' 34-35).
- 24 ובהזדמנות אחרת - "בגיל הקטן הקטן, ברגע שהרווחה התערבה והיא אמרה חייב מרכז קשר,
- 25 אז אני איתם כי הם מבינים יותר טוב ממני, וחייב מרכז קשר ואי אפשר ישר לקחת אותו". (עמ'
- 26 54 ש' 22-26). וכך השיבה אף כאשר נשאלה האם הפגישות עם הקטינים הספיקו כדי לבסס
- 27 קשר עמוק, השיבה "זה לא אני קובעת, זה הם קובעים" (עמ' 59 ש' 14) "אין אף פעם לא יכולתי
- 28 אני לדעת את עצמי לקבוע כלום. הכל זה היה העו"סית" (שם ש' 20) "זה העו"ס מחליטה, לא
- 29 אני" (ש' 26). "העו"סית הייתה עד הסוף. בוא נבין, עד שהיינו בבית משפט, עו"סית מחליטה 3
- 30 שעות. אם אני רוצה שעה, אני יכולה להגיד שעה? לא. היא קובעת לי 3 שעות" (שם ש' 29-30).
- 31

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

95. מאחר שהאב הלך על השנים הארוכות בהן נאלץ לראות את ילדיו במרכז קשר – האם מצידה ניסתה לטעון כי למעשה, גם היא לא היתה מעוניינת במרכז קשר והחלטה זו היתה "לרעתה", כי היא העדיפה מפגשים בליווי סומכת (עמ' 52 ש' 30-37). לצד זאת לא היססה לעשות אידיאליזציה לקופה בה המפגשים התקיימו במרכז קשר, אותו ניסתה לצייר כ"משחקייה": "... הוא כל כך כועס עליי שהוא יכול לפגוע באם, העיקר כדי לפגוע בי. וכבוד השופטת, לא לא קשור. בואי אני אבהיר לך משהו. בתקופה של המרכז קשר, זה היה הקשר הכי טוב כי כל שבוע, בהתחלה פעמיים בשבוע והוא ביקש להוריד לפעם, קבוע, קבוע, קבוע הוא רואה אותם..." (עמ' 53 ש' 9-16). ובהמשך - "זה לא קשור לסרבנות.... בוא ניקח ילד ממוצע שהוא לא מעורב בכל התהליך הזה במרכז קשר מלא מלא משחקים ואבא איתם ב-100%" (עמ' 56 ש' 15-17).
96. הנתבעת התעלמה מכך שכאשר הרווחה המליצה על מרכז קשר על מנת לבדוק את טענותיה – היא סמכה ידה על המלצות הרווחה, יחד עם זאת כאשר הרווחה סברה כי יש להוציא את המפגשים ממרכז הקשר, בהסתמך על תוצאות הבדיקות והאיבחונים שנעשו לבקשתה, האם סרבה לקבל את סמכות העו"ס, והגישה תלונות רבות כנגד לשכת הרווחה לרבות לשר הרווחה ולמבקר המדינה
- לצד התעקשות ודרישות שהאב יעבור איבחונים ובדיקות, הנתבעת סרבה לעבור כל איבחון או טיפול שהומלץ ע"י הרווחה. בחקירתה טענה שהשתתפה באיבחונים אולם בפועל האיבחונים נעשו לאב בלבד, כאשר עמדתה של האם נשמעה כחלק מתהליך האיבחון שנעשה לאב.
97. אני דוחה את גירסת האם לפיה דיברה על האב טובות, כדי לא לפגוע בנפשם של הקטינים כך, ניסתה לטעון "יש פעמים שהגענו והוא החליט לא לבוא, ואז חוזרים הביתה ואני מרגיעה אותם, אני אף פעם לא מספרת להם אבא לא רוצה לבוא. אולי היה לו משהו בדרך, אולי יש עיכובים. תמיד הגנתי אלוהים עדי תמיד הגנתי. הנפש שלהם חשובה יותר מכל..." (עמ' 53 ש' 29-36). לא סביר בעיני שאם שנלחמה בכל הערוצים למנוע קשר בין הקטינים לאביהם, ואשר זרעה בליבם פחד מהאב, תלמד עליו זכות ותגן עליו כאשר לטענתה איכזב אותם.
98. למרות שהאם בזמן אמת התנגדה לקשר בין הקטינים לסבים, בחקירתה לא הצביעה על סכנה ממשית מהורי האב, אלא הסבירה שקיבלה משובים מהסומכת ומהקטינים שהילדים השתעממו שם (עמ' 56 ש' 21-28). כמו כן, לא ידעה להסביר במה מסוכנת האחות מעבר לאמירה שהיא בצד של התובע
99. בישיבת ההוכחות, התכחשה האם להתנהלותה במשך השנים, והחינה לטעון כי לא היה ניכור הורי "לא היה. לא היה מעולם, להפך. עשיתי את הכל למען הילדים והאבא"

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

(עמ' 63 ש' 16), וטענה שאפילו ביה"ד לא קבע זאת. בניסיון להציג עמדה מאוזנת טענה בהוכחות כי כיום אין חשש מהאב "ברוך השם הוא התחזק נפשית. הוא בריא הרבה יותר", עם זאת, בישיבת קדם המשפט טענה שגם היום "היא לא רגועה" (פרוט' מיום 16.9.24).

100. לסיכום אחריותה של האם: מהאמור לעיל, עולה תמונה ברורה של פעולות אקטיביות מצידה של האם, למדר את האב מחיי הקטינים. תחת טיפול בחרדותיה שלה, בחרה האם לדרוש פעם אחר פעם עריכת בדיקות חוזרות ונשנות לאב, וסרבה לקבל כל בדיקה שלא תמכה בטענותיה. התנהלות זו סיכלה כל אפשרות לקיום קשר תקין של האב עם ילדיו, אשר מעולם לא זכה להלינם בביתו, לקחתם למשפחתו המורחבת או לראותם לוקחים חלק באירועים המשפחתיים. אחריותה של האם ברורה ומוחלטת ונסיגה להסתתר מאחורי החלטות הרווחה, אינו אלא התנערות מהשלכות מעשה

בכך פגעה האם באפטרופסותו הטבעית של האב, לרבות ובעיקר בחובות ובזכויות המוטלות עליו מכוח חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, באשר אפטרופוסת זו כוללת את החובה והזכות לדאוג לקטין ולצרכיו והזכות להחזיק בקטין, הכל תוך הפרת הזכות השווה של שני ההורים, לקיים קשר עם ילדיהם. זכויות אלה לא נפגעות כתוצאה מהפירוד בין ההורים, וזאת, למרבה הצער, הנתבעת לא השכילה להבין. האם פעלה באופן אקטיבי להסתת הקטינים כנגד האב, נטעה בליבם חרדה מקיום מפגשים לא מפוקחים עמו, ובוודאי שלא פעלה בשקידה ראויה לשם עידוד קשר מיטיב עם אביהם

כפי שפורט לעיל, כאשר סרבנות קשר או פגיעה קשה באיכות הקשר בין ההורה לקטינים, נובעת מהתנהגות מסיתה מצד ההורה האחר, כפי שאירע במקרה דנן, יש לראות בכך התנהגות המקימה עילת תביעה נזיקית, החוסה תחת עוולת הרשלנות ותחת עוולת הפרת חובה חקוקה.

התיישנות שיהוי ומעשה בי"ד:

101. אני דוחה את טענת הנתבעת כי יש לדחות את התביעה על הסף, מחמת התיישנות, בשים לב לכך שאף אם אין מניעה להגיש תביעה נזיקית במהלכה של ההתנהגות המנכרת, הרי שמאחר שההתנהגות המנכרת הינה "מעשה או מחדל נמשך והולך" כמשמע ביטוי זה בסעיף 89 לפקודת הנזיקין, מניין תקופת התיישנות מתחיל ביום בו חדל המעשה, ובמקרה זה ברור כי בשנים 2018-2019 (ר' החלטות ביה"ד שפורטו לעיל), היו מעשי הניכור עדיין בשיאם.

102. אכן התובע השתהה בהגשת התביעה וחיכה זמן רב מסיום ההליכים המשפטיים בבד"ר (2019) ועד למועד הגשת התביעה (2024). לא מן הנמנע שאם התביעה היתה מוגשת בסמוך לסיום ההליכים בבד"ר, ניתן היה למנוף את התביעה לשינוי בהתנהגותה של האם, ובכך, אולי,

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

1 **"להרויח" מספר שנים של קשר עם הקטינים**
2 **התביעה, והאם בוודאי שלא יכולה להיבנות מטיעון זה (שמשמעו – אילו היית מקדים הגשת**
3 **התביעה, יכול והייתי משנה התנהגותי המנכרת ומבינה את השלכותיה).**
4 103. כך, אני דוחה את טענת הסף בדבר קיומו של מעשה ביד, שכן בד"ר לא דן ולא מוסמך לדון
5 בתביעה הנזיקית ובניגוד לנטען, אין לראות בהגשת התביעה כנסיון לעקוף הליכים בבד"ר.
6 תביעה זו הינה מהלך משלים לניהול ההליכים בבד"ר, לאחר שזה קבע כי מעשי האם מהווים
7 ניכור.

8
9 **104. בכל הנוגע לאשם התורם מצידו של האב –**
10 **א. אכן, בשלבים מסויימים סרב האב לבצע חלק מהבדיקות, אולם שוכנעתי כי הדבר נבע**
11 **מהתסכול הרב שצבר לאורך השנים נוכח הבדיקות הרבות שנדרש לעבור והמגבלות**
12 **שהוטלו על הקשר בינו לבין ילדיו משך שנים.**
13 **ב. אני מקבלת את הסבריו של האב כי לא "נעלם מחייהם" של הקטינים למשך מספר**
14 **חודשים כפי שניסתה האם לטעון, אלא היה זקוק לפרק זמן "לאסוף את עצמו" לצד**
15 **המאבק המתמשך לקיים קשר עם ילדיו**
16 **(עמ' 32 ש' 6-1, עמ' 43 ש' 37-34).**

17 **ג. האב לא ביצע את הערכת המסוכנות כפי שקבע ביה"ד בטענה לקשיים במימון הבדיקה**
18 **וניתק כאמור ביוזמתו את הקשר עם ילדיו למשך כמה חודשים, עם זאת, מצאתי כי האשם**
19 **התורם של האב נמוך, וכי חלקו בסיבה לכשלון הקשר בינו לבין הקטינים קטן לעין ערוך**
20 **מחלקה של האם.**

גובה הנזק – פיצוי בגין ניכור הורי:

21
22 105. על פי הפסיקה יש לבחון כל מקרה בראי נסיבותיו הספציפיות ולפסוק פיצוי בהתאם, על
23 דרך האומדנא, הכל בשים לב לקושי בהערכת פיצויים בגין כאב וסבל במקרים מסוג זה,
24 המצריך מבית המשפט לתרגם לערכים כספיים שיעורו של הנזק על רקע הקושי בהשבת המצב
25 לקדמותו. מדובר למעשה בנסיון לכמת את הנזק בגין "השנים האבודות" בהן נמנעה מההורה
26 האפשרות להנות מקשר מיטיב עם ילדיו, על כל המשתמע מכך. הפיצוי בגין ראש נזק של "כאב
27 וסבל" במקרים של ניכור הורי, צריך להביא לידי ביטוי את מורת הרוח מהתנהלות זו של
28 ההורה המנכר, לצד הרצון למגר את התופעה הקשה והנפסדת, ונזיקה ארוכי הטווח. בתוך כך
29 יש לקחת בחשבון את משך הנתק ואופיו, שיעור תרומת ההורה המסית לסרבנות הקשר, ופועלו
30 של ההורה האחר.

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

106. מסקירת הפסיקה עולה כי ניתן לראות כי תחילה סכומי הפיצוי בגין ניכור הורי נקבעו על
הרף הנמוך (ר' סעיף 62 לפסק דינו של כב' השופט נמרוד פלקס בתלה"מ (משפחה ירושלים)
33291-05-19 הנ"ל).
107. בפסקי דין מאוחרים יותר, לצד ההכרה בנוקיה הקשים של התופעה ומתוך רצון למגרה,
כאשר הוכחה אחריותו של הורה לכשלון הקשר בין הקטין להורה האחר, הפיצוי נפסק על רף
גבוה יותר, על מנת לבטא את הסלידה מההתנהגות ומתוך נסיון להגביר את ההרתעה
108. בתלה"מ (ת"א) 51455-03-17 נ.א.מ. נ' ש.כ. (5.4.2020), פסק כב' השופט ארז שני פיצוי
בסך של 150,000 ₪ בשל עלילת שווא שהעלילה האם על האב כי הוא פגע מינית בבנם הקטין,
וחייב אותה בהוצאות משפט בסך 30,000 ₪. בין היתר נפסק כי "לטעמי, פסיקת עשרות אלפי ₪
ברף הנמוך, אין בה להרתיע הורים מנכרים, כשחלקם רואה עצמו שרוי ב"מלחמת קודש" ושום
דבר שתראה ותוכיח לא ישכנעו כי ההורה האחר אינו "דמוני".
109. בתמ"ש (תל אביב-יפו) 58854-07-14 פלוני נ' פלונית (29.1.19), חויבה הנתבעת בפיצוי בסך
של 250,000 ₪ בגין התנהגותה שגרמה לניכור הורי בין בנה, לבין אביו המוסלמי, על רקע רצון
האם להסתיר את עברה כמי שנישאה והרתה למוסלמי, מעיני הקהילה הדתית אליה השתייכה.
בין היתר נפסק כי "בהתחשב בפרק הזמן הארוך בו מנעה האם את הקשר בין האב לקטין;
בריבוי הפרות החוזרות ונשנות של החלטות בית המשפט והגורמים שהוסמכו לכך; בריבוי
המעשים והמחדלים אשר ביצעה האם תוך שידעה, או לכל הפחות היה עליה לדעת, כי הם
עלולים להביא לניתוק הקשר בין האב לבין הקטין – מצאתי כי על האם לפצות את האב בגין
נזקיו בסך של 250,000 ₪ (מאתיים וחמישים אלף ₪)".
110. בעמ"ש (ת"א) 63448-06-20 פלונית נ' פלוני (30.6.2021)
חויבה האם בפיצוי בסך 150,000 ₪ לאחר שנקבע שלא בחלה בשום אמצעי לשם ניתוק הקשר
בין האב לבין הקטין. ערעור שהגישה האם נדחה ואף הודגש כי הסכום שנפסק בבית משפט
קמא היה על הצד הנמוך "כאשר מביאים בחשבון את כל העוולות שנעשו למשיב נראה כי אכן
הפיצוי שנפסק לו הוא על הצד הנמוך" עמ"ש 63448-06-20 פלונית נ' פלוני (30.08.21).
111. בתלה"מ (ירושלים) 33291-05-19 האם נ' האב (30.1.23), חוייב האב בפיצוי בסכום של
150,000 ₪, לאחר שנקבע כי הוא נושא באחריות לניתוק והרעת הקשר שבין האם לבין ילדיה,
כאשר סכום זה נתן אף ביטוי לשינוי שחל בהתנהגותו של האב בעידוד חידוש הקשר של הילדים
עם האם. בין היתר נפסק כי "השיקולים מהצד האחד, אשר עניינם הן מ' פיצוי לאם על נזקיה,
והן העברת מסר מרתיע לאב ולציבור בכללותו, מושלמים באמצעות השיקולים מהצד האחר,
אשר במקרה דנן תכליתם בעיקר לעודד ולתמרץ את האב לפעול לשם שיקום הקשר שבין האם
לבין ילדיה. שיקול נוסף אותו הבאתי בחשבון, העולה בקנה אחד עם פסיקת בית הדין הרבני

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

בדבר התנהגות האם במהלך המאמצים לחידוש הקשר, הוא תמרוץ האם לשתף פעולה עם הרשויות המוסמכות, לשם השגת המטרה בה היא כה חפצה - שיקום הקשר בינה לבין ילדיה".
112. בתלה"מ [43670-04-21](#) ר' נ' ר' (24.3.24), האב חוייב בפיצוי בסך של 220,000 ₪, ולאחר ניכוי אשם תורם של האם בשיעור 25%, הסכום הועמד על סך של 165,000 ₪. בנוסף האב חוייב בהוצאות בסך 55,000 ₪. האב ערער על תוצאת פסק הדין (עמ"ש (חי) 45865-05-24 ב.ר נ' ל.ס. (11.14.24), ובמסגרת הערעור חלקה של האם באשם התורם הוגדל ל- 40%, וסכום הפיצוי הועמד על סך של 150,000 ₪ ההוצאות הופחתו לסך של 30,000 ₪.

113. האופן בן נפסק פיצוי בגין נזק לא ממוני הוא בדרך של אומדנא. נוכח טיבו של הנזק, קשה הוא לכימות, שכן למעשה נדרש בית המשפט לכמת למונחים כספיים שיעורו של אובדן קשר בין הורה לילדו הסכומים שנקבעו במרבית פסקי הדין הינם גלובאליים. מנגנון פיצוי מעניין נקבע בתלה"מ (פתח תקווה) [974-07-20](#) י"ב נ' ח"ב (28.1.25), שם נפסק לאב פיצוי בסך של 440,000 ₪ בגין ניכור האם שהוביל לנתק בין האב לשישה משמורת ילדיהם. באותו מקרה נעשה מעין חישוב אריתמטי לכל קטין בנפרד בהתייחס לשנות הנתק מהאב. גובה הפיצוי השנתי הוגדל בהתייחס לקטינים שהנתק בעניינם החל תוך כדי ההליכים המשפטיים, דבר שהעיד על כך שהאם לא הפגימה את הנזק שנגרם לילדים מהתנהגותה.

114. במקרה שלפני יש לקחת בחשבון שהגם שאין נתק מוחלט בין האב לקטינים, מדובר בקשר מאולץ שמתמצה, כאמור, בעיקר במסרונים לקוניים ובמפגשים של שעות ספורות, אחת לחודש-חודשיים. איכותו של הקשר ההורי, נפגעה באופן אנוש במקרה זה נאלץ האב להילחם שנים ארוכות בערכאות המשפטיות, להוכיח כי אינו מהווה סכנה לילדיו הגם שבפועל מעולם לא הוכח כי פגע בהם. מאבקו לקיים קשר מיטיב עם ילדיו, הכולל קשר בינו לבין משפחתו המורחבת הסתיים במפח נפש. אביו הלך לעולמו מבלי להכיר את ילדיו. דמותו ההורית בעיני ילדיו נפגעה, כך גם נפגעה יכולתו לדאוג לילדיו ככל אב מסור, כל זאת, בשל מעשיה של האם, שהיתה מודעת היטב להשלכות מעשיה. האשם התורם של האב קשה אף הוא לכימות מספרי אולם כפי שפורט לעיל, מדובר באשם תורם מינורי

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

115. יכול והקטינים לאחר שיגיעו לגיל בגרות, יחתרו להיטיב את הקשר עם אביהם, אולם לא גובה הפיצוי צריך להביא בחשבון את אותן השנים האבודות בהן האב לא היה חלק מעולמם של הקטינים, והם לא היו חלק מעולמו.

116. מהטעמים שפורטו לעיל, אני מעמידה את הפיצוי שעל הנתבעת לפצות את התובע בגין נזקיו, בסך של 180,000 ₪.

התביעה להפחתת מזונות והשבת מזונות ששולמו:

117. ביום 23.04.12 הגישה האם תביעה למזונות הקטינים תלה"מ 34180-10-12. ביום 25.6.2012 נפסקו מזונות זמניים (כב' השופט ארנון קימלמן) בסך כולל של 2,800 ש"ח עד הגיעם של הקטינים לגיל 18 או עד לסיום לימודיהם, לפי המאוחר מבין השניים וממועד זה ועד לסיום שירותם הצבאי, נפסקו 500 ₪ לכל אחד מהילדים. ביום 22.10.2012 בהיעדר הודעה מהצדדים ניתן להחלטה זו תוקף של פסק דין.

118. התובע עתר לבטל או להפחית באופן משמעותי את דמי המזונות שנקבעו בפסק הדין מיום 25/06/2012, ולהשיב לידי דמי מזונות רטרואקטיביים מיום 01/01/2019 בסך 168,000 ש"ח. לחלופין הציע להפקיד את הסכום בחשבון ייעודי לטובת הקטינים, שיוכלו לקבלו בגיל 21.

119. הנתבעת מצידה מתנגדת לביטול או הפחתת המזונות ולהשבה רטרואקטיבית, וטוענת כי לא חל כל שינוי נסיבות מהותי למעט "תאוות הבצע של התובע". אשר משתמש בילדים על מנת לחלץ הישגים כלכליים.

פטור ממזונות ילדים שאינם מקיימים קשר עם הוריהם:

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10 120. האפשרות לפטור אדם מחובת תשלום מזונות, כולה או חלקה, מחמת התנהגות מחפירה של
11 הזכאי במזונות כלפי החייב במזונות קבועה בסעיף 9 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות)
12 התשי"ט – 1959. לאורך השנים, הביטוי התנהגות מחפירה של הזכאי למזונות פורש בצורה
13 מצמצמת.
14 121. כאשר החיוב במזונות נעשה ע"פ הדין העברי, הכירה הפסיקה באפשרות להפחית או לבטל
15 חיוב של מזונות ילדים מקום שמוכחת 'מרדנות' מצדו של הילד כלפי ההורה החב במזונותיו. על
16 גישת המשפט העברי בכל הנוגע למזונות הבן המרדן ר' פסק דינו המקיף של חברי כב' השופט
17 הבכיר אסף זגורי בתלה"מ (נצרת) 44950-12-18 ד.פ.נ' מ.ב., (3.2.20).
18 122. בע"א 425/68 משכיל לאיתן נ' משכיל לאיתן, פ"ד (כג1) 309 (1969) נפסק כי שימוש
19 בסנקציה של ביטול מזונות כדי להשפיע על ילד שיפגוש את הורהו, ספק אם זו הדרך לקרב לב
20 ילד אל אביו, או שמא יש בכך אף להעמיק הקרע ביניהם. יחד עם זאת נפסק באותו מקרה כי
21 לפי הדין העברי, קטין שמסרב להיות בקשר עם האב, פטור מתשלום מזונותיו. במקרה זה האם
22 היא זו שתפרנס את הילד, ואין לה זכות לחזור בתביעה להשבת הוצאותיו כנגד האב, ואולם -
23 במקרה שפטור ממזונות עלול להביא לחוסר בסיפוק צרכים הכרחיים של הילד בשל היעדר
24 יכולתה של האם לספקם, ייתכן ובכל זאת יש מקום לחייב את האב להשלמם וזאת עד דרגת
25 ההכרח. הלכה זו אושרה בפס"ד רבים בערכאות השונות.
26 123. לא אחת נפסק כי בית המשפט לא ימהר לפטור הורה ממזונות ילד "מרדן" (ר' ע"א 199/77
27 חריר נ' חריר 1977. ייתכנו אף מקרים בהם מסרב הקטין לפגוש את הורהו ואף אינו נוהג בהם
28 מצוות כבוד אב ואם ועדיין לא יוכרז כ"מרדן", וזאת כאשר לא ניתן לתלות את האשם בקטין
29 וכאשר הנסיבות מצביעות על צידוק לסרבנות. לעניין זה ר' הדברים שנפסקו בבע"מ 513/09
30 פלונית נ. פלוני (2010): "ייתכנו מקרים בהם מסרב הילד לראות את אביו או את אמו, ואף
31 אינו נוהג בהם מצוות כבוד אב ואם, ועדיין לא יוכרז הילד כמרדן, כאלה הם המקרים בהם לא
32 ניתן לתלות את האשם בקטין וכאשר הנסיבות מצביעות על קיום צידוק לסרבנות...ילדים

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

- 1 נוטים לשאת בקרבם כעסים רבים כלפי אותו הורה אשר ע"פ הבנתם אחראי לקרע במשפחה.
- 2 לכן, אין די בסתם סירוב להיפגש עם ההורה כדי לשלול מהילד את מזונותיו, ולא בכדי נקבע כי
- 3 יש לתור אחר ביטויי עולבים, גסים ופוגעים, שלא כמקרה זה, כדי לפטור את ההורה מתשלום
- 4 מזונות ילדיו".
- 5 124. עוד נפסק כי על בית המשפט לשים לנגד עיניו את טובתו של הקטין הכוללת סיפוק צרכיו
- 6 ההכרחיים על מנת שלא יגיע חלילה לחרפת רעב. בעניין זה ר' הדברים שנפסקו בע"א 199/77
- 7 הנ"ל, שם נפסק, בין היתר, כי "הפטור של האב אינו החלטי בכל הנסיבות, כי אפילו הבן או הבת
- 8 מרדנים אין להביאם לסף רעב ולהשאירם בחוסר כל". ובהמשך - "מגמת בית המשפט העליון
- 9 היא צמצום תוצאת הלכת "בן מרדן" באופן שפטור ממזונות עשוי לעמוד לאב רק במקרים
- 10 קיצוניים של מרדנות בעלת ביטויים בולטים, גסים ועולבים".
- 11 125. לשם ביטול חובת המזונות בשל מרדנות קטינים, יש צורך בשניים: קיומה של הוראת בית
- 12 משפט המחייבת את הקטינים בקיום הקשר; הסיבה לסרבנות הקשר היא בשל התנהגות
- 13 הקטינים ולא בשל נסיבות אחרות, המצדיקות לכאורה את הסרבנות. ר' הפסיקה שהובאה ע"י
- 14 חברי סגן הנשיא כב' השופט נמרוד פלקס בתמ"ש (ירושלים) 48008-03-19 פלוני נ' אלמוני
- 15 (28.8.20) וביניהם ע"א 1880/94 קטן נ' קטן פ"ד מט(1) 215 (1995), ע"א 4322/90 אדלשטיין נ'
- 16 אדלשטיין, פ"ד מו(1) 289 (1991); ע"א 574/83 חג'ג' נ' חג'ג', פ"ד לח(3) 331 (1984); ע"א 66/84
- 17 למברג נ' למברג, פ"ד לח(3) 315 (1984); ע"מ (י-ם) 513/09 פלונית נ' פלוני (2010); תמ"ש (חי)
- 18 42858-03-10 האב נ' האם (2013), כן ר' תמ"ש 30589-10-12 ש.ה נ' א.ה 2013 וההפניות שם
- 19 126. בפסק דינו האמור, ציין כב' סגן הנשיא נמרוד פלקס כי תביעה לביטול או צמצום חיוב
- 20 במזונות ילדים צופה פני עתיד, ותכליתה להביא לחידוש הקשר בין הורה לילדו. כן ציין כי
- 21 תביעה לביטול או צמצום החיוב במזונות ילד עוסקת במערכת היחסים שבין הילד לבין ההורה
- 22 החייב במזונות, ויש בה הצבת "תג מחיר" למעשי הילד, תוך תקווה שזה יביאו לחדש את הקשר
- 23 עם הורו.
- 24 127. הפסקת החיוב במזונות או הפחתתם בגין סרבנות קשר לא נעשה בכל מקרה של העדר קשר,
- 25 שכן הפטור ממזונות הינו אמצעי קיצוני שיש לנקוט בו במקרים קיצוניים "עד שמגיעים
- 26 למסקנה כי אי רצון לפגוש בהורה שאין בידיו משמורת, מצדיק הפחתת המזונות הדרושים
- 27 לקיומו, ראוי לנהוג בזהירות ובריסון". ר' ע"א 1880/94 הנ"ל, ע"א 1741/93 אזולאי נ' אזולאי
- 28 (13.7.1994). בפסק דין אזולאי נפסק כי הפטור של אב ממזונות ילדו במקרה של אי קיום זמני
- 29 שהות, אינו פטור מוחלט ושיקול העל הינו טובת הקטין. הפטור, כך נקבע, הוא צעד קיצוני
- 30 וחריף אשר יש להימנע ממנו אלא אם כן קיימות נסיבות יוצאות דופן.
- 31 128. על בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו, לרבות הסיבות שהובילו להיווצרות היחסים הבלתי
- 32 תקינים, כאשר כאמור לעיל, המזונות לא יופסקו אם הדבר עלול להביא את הילד לחרפת רעב
- 33 (ר': ע"א 1880/94 לעיל). על בית המשפט לנהוג באיפוק בכל הנוגע לעוצמת הפעלת הסנקציה
- 34 "אין מבטלים מזונות של ילד מורד לחלוטין, ניתן להורות על צמצום. החובה לספק את

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 24-05-9398 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 24-05-9491

תיק חיצוני:

מזונותיו ההכרחיים שרירה וקיימת. לא דנים אותו לחרפת רעב, בוודאי כאשר אין לתלות את האשם בקטין" ר' תמ"ש (ת"א) 49073/98 פלוני נ. פלונית (2004), בע"מ 513/09 הנ"ל).
129. אשר לשיקולים שיש לבחון במקרה של תביעה לביטול מזונות בשל מרדנות ר' הדברים שנפסקו כב' השופט רובינשטיין ברע"א 3761/10 פלוני נ' פלונית (15.7.10), בו נקבע כי האפשרות העקרונית להפחית או לשלול לחלוטין את מזונותיו של ילד סרבן (במקרים המתאימים) אינה שנויה במחלוקת, תוך פירוט שיקולים מנחים לשימוש בכלי שלילת מזונות או הפחתתם:

- א. שלילת מזונות או הפחתתם, לא יכולה להיות "הקו הראשון" של ההתמודדות עם ילדים המסרבים לקשר עם הוריהם. מדובר בצעד קיצוני וחריף שיש להימנע ממנו אלא בנסיבות יוצאות דופן.
- ב. יש לשקול השלכות הפחתת המזונות על העמקת הקרע, וכן לקחת בחשבון תנהלותו לש האב העותר להפחתת הפיצוי, ולמניעים לעתירתו.
- ג. גם בהעדר "סיבה מוצדקת" לסרבנות הקשר, יש לתת משקל לעקרון העל של טובת הילד, בטרם ננקטים צעדים לרעתו.
- ד. במקרים "הקשים" והקיצוניים בהם מדובר בהתנהגות מחפירה של הילד, בקשר שלא נראית תקוה לשיקומו עד כדי כך שלא יהיה זה הוגן לחייב את האב לפרנס את הילד בבחינת היותו "כספומט" תוך התעלמות מהיחס המוענק לו, מחייב עיקרון טובת הילד לוודא לכל הפחות, שאין פגיעה בצרכיו הבסיסיים, שכן גם במקרים בהם בית המשפט סבור שהפחתת מזונות הינה הצעד הראוי – אין להביא את הקטן לסף רעב ולהותירו בחוסר כל (במקרה זה הזכות למזונות תהא מדין צדקה).
- ה. אין להסיר כליל אחריות מהאב, ויש לבחון האם האמצעי שפגיעתו פחותה (כגון צמצום היקף המזונות תחת ביטולם), תוך חתירה להשגת איזון ראוי בין שמירה על צרכיו הבסיסיים של הילד לבין הביטוי שיש לתת להתנהלותו.
130. כן ר' השיקולים שפורטו ע"י כב' השופט נפתלי שילה בתמ"ש (תא) 43572-10-12 פלוני נ' אלמוניות (2013), אותם על בית המשפט לשקול במסגרת טענת הורה לביטול מזונות בשל מרדנות.
131. כך נקבע בפסיקה כי יש הבדל האם התביעה נדונה תוך כדי ניסיונות נמשכים להפסיק את סרבנות הקשר או שמא היא נדונה לאחריו. "ככל שהתקיים נתק משמעותי יש להביא בחשבון שעולמו של הקטין עוצב והתגבש (במידה זו או אחרת) כאשר ההורה המסורב איננו חלק ממנו. במקרה כזה יכול וכבר נבנו מנגנוני הגנה מוצקים מפני חידוש הקשר (שמעורר חרדות ורגשות שליליים מן העבר), וגם את אלה יש להביא בחשבון בבחינה לקולא של טעמי הסרבנות" (ר' תמ"ש (ת"א) 7364-12-16 ת' נ' ל' (2017)).

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

132. כן ר' רמ"ש (מרכז) 67214-03-18 מ.נ. נ' א.נ. (25.06.18) בעניין הצורך לשקול כל מקרה של שלילת מזונות בשל סרבנות קשר לגופו ולנסיבותיו לרבות ההשלכות על מצבו של הקטין ובשים לב לכך ששלילת מזונות הינו אמצעי קיצוני שיש לנקוט בו בריסון ובמקרים חריגים בלבד. בית המשפט העליון הותיר החלטה זו על כנה (בע"מ 6504/18 פלוני נ' פלונית (3.10.18). ור' הדברים שנפסקו בעניין זה בעמ"ש (חי') 41465-10-18 ש. נ' ש. (25.10.18), שם התייחס בית המשפט לחובת האב לנקוט בכל הפעולות הדרושות לשיקום יחסיו עם בנו ובחינת התנהגות הילד וסרבנותו נבחנה על רקע מכלול הנסיבות והקונפליקט ההורי.

133. מהאמור לעיל עולה כי ילד המסרב לציית לצו של בית המשפט בענייני הסדרי שהות, וזאת ללא הצדקה, וכאשר הסרבנות נובעת מרצונו העצמאי של הילד, מפסיד את זכותו למזונות על פי דין, אך זכאי למזונות מדין צדקה על מנת לאפשר לקטין את קיומו הסביר. ביטול מזונות יעשה במקרים קיצוניים ונדירים לאחר שבית המשפט שוכנע כי האב נקט בכל הפעולות והמאמצים הנדרשים לשם חידוש הקשר ויש לשקול תמיד חלופה מתונה יותר. הפסיקה התייחסה בעיקר בהקשר של בדין העברי אולם נראה כי יש לפסיקה זו רלבנטיות בהתייחס לדין אישי אחר נוכח הוראת סעיף 9 לחוק המזונות.

134. להבדיל מסיטואציה זו של סרבנות קשר מצידו של קטין, נראה כי אין חולק כי מקום בו מדובר בסרבנות קשר כתוצאה מניכור הורי, קרי סיטואציה בה הוכחה השפעה ברורה ומוחלטת על הקטין, שלא להיות בקשר עם אחד ההורים, מצידו של ההורה האחר, אין חולק כי הקפאת תשלום המזונות, הפחתתם ובמקרים המתאימים גם שלילתם, הינה חלק מארגז הכלים שעומד לרשותו של היושב בדין במסגרת טיפול במקרה של ניכור. במקרים אלה להבדיל ממקרים של סרבנות, מרכז הכובד והאחריות מוטלים על ההורה המנכר, ולא על הילד שניתק קשר עם מי מהוריו.

135. בסיטואציות אלה, הכירה הפסיקה באפשרות הטלת עיקר האחריות הכלכלית (ובמקרים קיצוניים מלוא האחריות הכלכלית) לדאגה לצרכיו של הקטין – על ההורה המנכר. אף מקרים אלה נבחנים במלוא הזהירות, כחלק מתהליך התערבות שיפוטי וטיפול, וגם במקרים אלה עיקרון העל הינו טובת הקטין תוך דאגה כי צרכיו ההכרחיים של הקטין יסופקו. על הפחתת מזונות במקרה של ניכור הורי פתולוגי ר' פסק דינו המקיף של חברי כב' השופט אסף זגורי בתלה"מ 44950-12-18 הנ"ל וההפניות שם.

136. אולם לא כל סרבנות קשר מקורה בניכור הורי, ויש מגוון רחב של טעמים וסיבות לסירובו של קטין להיות בקשר עם מי מהוריו, כל מקרה לפי נסיבותיו הייחודיות. לפיכך, הלכות אלה של מרדנות שמקורם הן בדין העברי והן בחוק המזונות, והשלכותיהן על החיוב במזונות, וההלכות שנקבעו בסיטואציות של ניכור הורי כחלק מסנקציה עונשית הרתעתית, דרות זו לצד זו (ר' תלה"מ (משפחה) 59562-09-20 פלוני נ' אלמונית (1.12.2021)).

מן הכלל אל הפרט:

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

137. בכל הנוגע לתביעה להשבת המזונות ששולמו, מעבר לכך שסעד זה מנוגד לכלל לפיו אין להורות על השבת מזונות שנאכלו, הרי שלא שולמה אגרה בגין סעד זה ודי בכך כדי לדחות את התביעה בהתייחס לסעד זה.

138. אשר לתביעה להפחתת מזונות, כיום אין למעשה מגבלה ממשית על זמני השהות, יחד עם זאת בפועל מתקיים קשר מינימאלי בין האב לקטינים, כתוצאה ממעשיה של האם במשך השנים, כפי שפורט בהרחבה לעיל.

139. האב היה מודע לאפשרות הגשת תביעה להפחתת מזונות (ואף בד"ר הפנה את תשומת ליבו לאפשרות לעשות כן באופן מפורש), יחד עם זאת השהה בפנייתו לבית המשפט, ועל כך יש להצר. לא מן הנמנע כי אילו היתה התביעה מוגשת בסמוך לקביעות מפורשות של בד"ר לקיומו של ניכור הורי – יכול והיה בכלי זה כדי להבהיר לאם כי להתנהלותה יש גם השלכות כלכליות, ויכול שבכך היה כדי לשנות התנהגותה של האם.

140. כידוע, נימוק משמעותי לפטור מחובת מזונות, הינו לכפות על הקטין לקבל את מרותו של האב (ר' עמ"ש (מחוזי תל אביב-יפו) 48773-10-23 פלוני נ' פלונית (8.2.2024)). נימוק מאבד מכוחו בגיל זה של הקטינים (16 ו-18 בקירוב). בנוסף, על בית המשפט לוודא כי לקטינים מסופקים צרכיהם ההכרחיים. עם זאת, עצם החובה במזונות בגילאים אלה, הוא מדין צדקה וכאשר הקטינים מסרבים לקיים קשר משמעותי עם אביהם, ספק אם נכון להעניק להם עדיפות בקבלת הצדקה.

141. האב עשה מאמצים רבים לאורך השנים לקיים קשר עם ילדיו ונלחם בערכאות המשפטיות, העמיד עצמו לכל בדיקה וכל גחמה שביקשה האם, עד שאמר, עד כאן ולא עוד. במקרה זה בשנות חייהם המשמעותיות – האב לא לקח חלק, והקשר הרופף התקבע, לכן פגיעה בחיוב האב במזונות, לא תשפיע על הסיכויים להיטיב את הקשר.

142. יכול והיה מקום לומר לאם שעליה לשאת במזונות הילדים, שכן בשל פעולותיה האקטיביות נפגע הקשר עם אביהם של הקטינים, ובכך עליה לשאת בתוצאות מעשיה. למעשה אין עסקינן בבן מרדן, אלא ב"הורה מרדן" שלא מאפשר להורה האחר לממש חובתו ההורית כלפי הילד ולא מאפשר לילד ליהנות מקשר חיוני וקריטי להתפתחותו עם ההורה האחר (ר' תלה"מ 44950-12-18 ז.פ. נ' מ.ב. (2.3.20)). עם זאת, נוכח השיהוי החמור שנקט האב בתביעתו להפחתת המזונות, ועל רקע הפיצוי הכספי שנפסק לעיל, בשים לב לכך שביטול המזונות או הפחתתם הם אקט חינוכי וסנקציה ענישתית אך בעיקר מניעתית כלפי ההורה המנכר, נימוק המאבד מחשיבותו נוכח עיתוי הגשת התביעה, ועל מנת להבטיח כי יסופקו לקטינים צרכיהם ההכרחיים, סבורתני כי אין מקום להורות על הפחתת המזונות עד לאחר הגיע הקטינים לגיל 18.

143. עם הגיעו של כל קטין לגיל 18 – יופסקו המזונות. בטוחני כי ככל שיתחזק הקשר בין האב לילדיו, הם יזכו לתמיכה שוטפת מהאב ללא צורך בהחלטה שיפוטית המחייבת אותו לעשות כן.

בית משפט לענייני משפחה בצפת

תלה"מ 9398-05-24 פלוני נ' פלונית
תלה"מ 9491-05-24

תיק חיצוני:

144. סוף דבר:

- א. התביעה הנזיקית מתקבלת. האם תישא בפיצוי נזיקי בהתאם לאמור בסעיף 117 לפסק הדין. הסכום ישולם לתובע תוך 30 יום מהיום שאם לא כן הסכום ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק.
- ב. התביעה להשבת המזונות ששולמו נדחת.
- ג. התביעה לביטול המזונות או להפחתתם מתקבלת באופן חלקי כאמור בסעיפים 143-144 לפסק הדין.

145. הוצאות:
בשים לב לתוצאת פסק הדין אני מחייבת את הנתבעת בהוצאות משפט ובשכ"ט עו"ד בסך

- של 30,000 ₪ אשר ישולמו לתובע תוך 30 יום מהיום שאם לא כן הסכום ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק.
- המזכירות תמציא לצדדים ותסגור את התיקים.
- ניתן לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.
- ניתן היום, כ"ג תמוז תשפ"ו, 08 יולי 2026, בהעדר הצדדים.

20.
21. אביבית נחמיאס, שופטת, סגנית הנשיא
22.
23.